

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SOMMARENS FACIT

*Läkaren, författarinnan,
skådespelerskan, journa-
listen, seminaristen och
kontoristen framlägga sina
sommarerfarenheter*

TROLLSJÖN

av
Anna Branling

MUSERNAS ÄNKESÄTE

Novell av
Elisabeth Högström-Löfberg

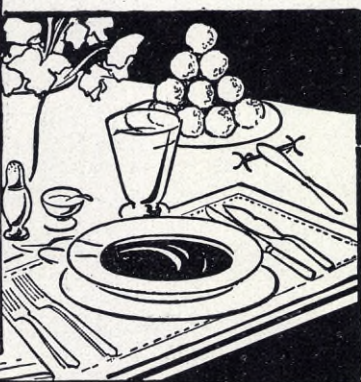
HÖSTMÖDER

i detta n:r

*HEMMA HOS MAMMA
OCH PAPPA!
Prinsessan
Margaretha,
kronprinsessorna
Märtha och Astrid*

Morgon Middag Kväll

Morgon, middag, kväll mötas vi vid bordet. Varje dag få vi prov på, vad husmodern åstadkommer med hjälp av sin goda smak, sin erfarenhet och förstklassiga matvaror.

En god hjälp har husmodern i Runa — det fina, smörblandade margarinet. — Det kanske var prisskillnaden mellan mejerismör och Runa, som gjorde, att man först kom på tanken att börja med Runa. Men sedan man väl använt det en tid, vill man ej skiljas från det. Många husmödrar säga till och med, att de skulle föredraga Runa framför smör, även om priset vore detsamma.

Förklaringen är enkel: Runa består av läckra produkter från söderns soliga länder och vårt eget lands bästa mejerikalster i form av runmärkt smör och utsökt god grädde.

Säljes endast i de privata affärerna.

RUNA

Högsta märket smörblandat margarin

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSS AKTIEBOLAG

K R Ö N I K A

OM NYTTAN AV TRAFIKKULTUR, ALLMÄNBILDNING OCH SPRÅKKUNSKAPER

ALLA UTLÄNDSKA TURISTER BERÖMMA Sverige och svenskarna. (När någon svensk tidning eller privatperson frågar dem). Tror jag det! De skulle väl skämmas att komma med grinigt klander, så vänliga som vi äro mot dem.

När de se'n komma hem till sina respektive länder, skriva de kanske böcker om Sverige och där låter det nog ibland anorlunda. Som rätt och riktigt och mänskligt är.

Ty vem säger åt en älskvärd värd, att man finner honom ohängd? Och vem utlägger inte sina erfarenheter — och inte alltid så fördelaktigt — när man väl är hemma igen?

La reconnaissance de l'estomac kan nog ingen av oss svära sig fri ifrån.

Men den värd eller den nation, som tar sina gästers artiga tack för gott, den är nog en smula naiv.

En tidning har frågat en massa utlänningar, vad som tilltalat dem mest i Sverige och vad som förgat dem mest. Naturligtvis var »tilltalningen» övervägande. När då en amerikanare klagat över »Stockholms absoluta brist på trafikultur» kan man vara ganska säker på, att denne herre från U. S. A. finner vår s. k. trafikultur under all kritik.

Och jag tror att vi måste ge denna ovanligt uppriktige amerikan rätt.

Jag vill inte tala om Stockholm nu, men jag har alla skäl att tala om landsorten. Jag har just gjort en biltur genom stora delar av fosterlandet och där är verkligen en del att förvåna sig över. Såsom t. ex. bristen på vägvisare.

Man vet ju, för all del, att svenska bönder äro styva karlar, som mer än väl äro sig själva nog, men inte kan det väl vara sårande för självkänslan om stackars på vilna vägar irrande bilar genom en liten vägvisare bleve i tillfälle att stava sig till den förtjusande traktens namn?

— Dom har inte där att göra, bilarna!

Nä, det är så sant så, men betänk i alla fall, att det är tack vare dem, som vägarna dock i många fall äro, om icke förstklassiga, så dock framkomliga. Jag säger i många fall, inte i alla.

Förresten är det inte bara bondvischan — jag ber om ursäkt för det ganska dumma uttrycket — utan också städerna, som visa ett suveränt förakt för turisternas in- och utfärder. Isynnerhet då utfärder! In kommer man ju, men var vägen sen går ut, och vart den går, är värre. Samma gäller väl förresten Stockholm? Om jag försöker tänka mig mig som välbärgad negerhövding, som med sin Rolls-Royce kommit södra vägen till Stockholm, är jag rädd, att jag har det ganska benigt innan jag vet hur och var jag lättast skall komma ut till den tant i Sundbyberg, för vilkens skull jag rest den långa vägen från negerland.

Men det är inte bara vägar och vägvisare som gör trafikultur. Den unge man, som forcerade järnvägsövergången trots varningssignaler och som mycket riktigt blev överkörd och dödad, är ett exempel på hur dumdristighet och oförstånd förväxlas med duktighet.

Det är inte det minsta duktigt att ta risker, då man inte behöver det. Det är dumt och obildat, det är alltihop.

*

Apropos utlänningar och allt vad de beundra i Stockholm, så måste jag säga att stockholmarna själva ofta få lita på dessa utlänningars omdömen, när det gäller sevärdheter. Eller vad skall man tro:

Jag frågade häromdagen en pojke, som blir tudent om två år, om han varit i Riddarholmskyrkan. Nej då, aldrig. Storkyrkan? Nej. Stadshuset? Ja, en gång, när det byggdes, då var han där med en annan pojke. Nationalmuseum? Jo, där hade han då varit två gånger. Men när jag försökte tentera honom på tavlorna visade det sig, att han visste ingenting.

Pojken ifråga har i all sin dar gått i, först förberedande skola, se'n läroverk i Stockholm. Jag undrar, om inte man kan giva framlidne professor Montelius rätt, som sade, att det finns intet mera obildat än en student. De ha så mycket att slå i sig, de arma abiturienterna, att de bli komplett rudis i s. k. allmänbildning.

Men är det inte någonting som heter hembygds-kunskap? Som visserligen bara kommer i fråga i lägre klasser, men i alla fall. Är Stockholm med kyrkor och museer icke i någon mån åtminstone stockholm-mares hembygd?

*

Apropos museer: nog är vårt land fattigt, och skall så bli, på kulturskatter, bildande konst inte minst, men nog ställer det sig armare än det är. Eller har ingen, som jag, ordnat med tåguppehåll i någon liten håla, i akt och mening att bese sagda hålas

Till tänkaren.

*Du tänkare, med pannan stödd mot handen,
som sitter vid ditt arbetsbord,
vad är ditt ord,
om icke anden
upplyser det likt ljuset allt på jord,
som verklig längtan efter klarhet hyser.*

*Ditt ord är mull, om där ej finns en gnista
utav den eld, som livar allt.
Då skall dess salt
snart sältan mista
och ordet bli så verkningslöst och kallt
att det av egen inre köld förfryser.*

GUSTAF BERTELS.

museum och så mötts av ett obevekligt »stängt»? Just nu stannade jag i ett stations-samhälle mellan två tåg för att bese museet där. Öppet söndagar och ingen möjlighet för mig att ta mig in, när jag ville och kunde, d. v. s. en torsdag.

Jag tycker, för allt vad man gör för turistreklamen, så kunde saker och ting vara ordnade en smula mer, ska vi säga, kontinentalt. Kyrkan i stationsområdet lyckades jag verkligen få se, men att få ett vykort av altartavlan, den utomordentligt beundransvärda altartavlan som förut varit förvarad i Enångers kyrkomuseum, var ogörligt. Kommer se'n det kvicka förbudet mot fotografering till, så är det färdigt. Då har verkligen turisten, utländsk eller inhemsk, skäl att prisa svensk praktiskhet, smartness, man kan nästan säga artig-het. För är det artigt att lura folk lång väg och sen inte be dem stiga in?

Inte fler museer eller sevärdheter vi ha, så borde det kunna ordnas på något sätt, så att de voro visibla, under sommaren åtminstone.

*

Varje konstnär har två fosterland, sitt eget och Frankrike, heter det. Kanske tal-filmen skall åstadkomma att varje människa skall få två språk: sitt eget och engelska.

Och vore det inte på tiden att jorden finge ett språk, som alla jordens barn förstå?

Jordklotet blir mindre och mindre för varje dag. Snart snurra vi ekvatorn runt i en enda dagsresa. Förr voro avstånden länderna emellan långa och svåra att genomlöpa, avstånden kontinenterna emellan nästan oöverstigliga, nu veta vi knappast vad avstånd är. Men lika benhårt håller var och en på sitt språk. (Om man inte råkar vara Esperanto- eller annat konstgjort-språkfantast.)

Vad inte sunda förnuftet eller nytto-skäl kunnat åstadkomma kanske nöjeslystnaden skall göra. Ingen vill sitta på bio och inte begripa ett muck, när hjälten viskar I love you eller ryter I hate you. Utan vi kommer skyndsamligen samtliga att lära oss vad dessa användbara glosor betyda, inte sant?

Därför skall tal-filmen vara snäll att hålla sig till ett språk — lämpligast väl engelska — för, hur nöjeslystna vi än äro, så skola vi vägra i vändningen, om älskaren ena kvällen talar kinesiska och andra tjecko-slovakiska. Eller än värre — om älskaren viskar je t'aime och den tillbedda svarar tsing-la-la, vilket lär betyda på yanga-yang-gatungomål, Också jag älskar dig.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

SOMMARENS FACIT

*Läkaren, författarinnan, seminaristen, skådespelerskan,
framlägga sina*

Journalisten Anita som stannar i sta'n.

DEN VERKLIGA MILSTOLPEN I vår tillvaro är väl ändå sommaren. Julen är ett avbrott, nyåret står i almanackan, men ingen av dessa högtider spelar samma inripande roll i vårt liv som sommaren. Då ha vi för en gångs skull ledigt ett skov, — och så mycken vikt vi lägga vid den ledigheten! Under några korta veckor skola vi hämta ett helt fång hälsa, bli brunbrända efter det nyaste skönhetsidealet, eller kanske restaurera en skamfilad lekamen och framför allt samla nya friska intryck att leva på nästan ända till nästa sommar. Med ett ord avlägga vår gamla syndiga människa och skaffa oss en ny, varken mer eller mindre. Tänk efter, om inte detta faktiskt blivit sommarens innebörd?

Somliga resa långt utom landets gränser för att uppnå resultatet, andra fly utom civilisationens ramar, till fjälls, till skogs, till havs. En och annan stannar lugnt hemma och finner sig i att bli betraktad av alla andra med förundran blandad med oro.

Vad vi uppnå under den sammanträngt händelserika sommaren är naturligtvis någonting enastående. En skörd, som bärgas i ladorna nu i höstens tid. Var och en har ur sin sommar pressat det mesta möjliga, åtminstone hoppas man det. Det gemensamma i alla de skiftande erfarenheterna ligger just i detta.

De kvinnliga kontoristernas sommarhem Solhöjden i Bromma.

Vi ha här som ett experiment tagit stickprov ur några sommarerfarenheter. Det finns sådana som äro kollektiva och kunna ses kollektivt, och sådana som aldrig kunna bli annat än individuella. Inom de kollektiva — för att nu ta dem först — ryms en hel värld individuella upplevelser, rika, goda, glada, som det nog kunde vara roligt att ta fram till beskådande. Men det får bli en annan gång. Vi skola här endast se kollektivt på några sådana somrar, som levas kollektivt i kolonier och på semesterhem. Det är mycket arbete och omtanke nedlagt på dem. Man behöver bara gå till det klassiska exemplet: Barnens ö. Att det finns flera företag i samma stil, fastän i mindre skala och med några variationer, kanske inte är allom bekant.

Hem från sommarkolonierna.

Just nu komma de tillbaka från sina sommarkolonier vid Västra Edsvik på Björkö och Prästnibble på Svartsjölandet. Det är flickor från elementarskolornas alla klasser, i allt ett 80-tal, som fått en lång härlig sommarvistelse på riktiga landet. Ini-

En ledighets- och sällskapsfotografi av Elin Wägner med gäster på hennes sommarställe i Småland.

tiativet till denna form av sommarkolonier togs för några år sen av föreståndarinnan vid Kungsholms Elementarskola för flickor fru Carolina Cederblom. Med mycket arbete och omtanke har denna verksamhet kommit till stånd; det går ju alltid så med ett gott verk, att det finner villiga givare, bidrag från Barnens dag, från församlingarna, avgifter från

skolorna få inte heller glömmas. Med varje sommarkoloni följer en gymnastiklärarinna, som övervakar idrottsövningarna och leder lekarna och framför allt lär flickorna simma, om de inte kunna det förut. Fru Cederblom håller styvt på simningen, och det är nog alldeles riktigt.

Södra Seminariets semesterstuga vid Orhems gård, Drevviken, har sin egen lilla uppbyggliga historia. Det är ett sådant där högt älskat och uppskattat ställe, dit seminarieflickorna söka sig från plugget och som de själva helt och hållet få vårda. Skura och göra rent, sköta hushållet. Där har man en självvald husmor för uppehållet och betalar 15 öre för en bädd. Stugan är även en samlingspunkt för helger och festliga tillfällen, t. ex. en examen som skall firas. Seminaristernas avhållna rektor, fröken Anna Sörensen, tog initiativet, hon skänkte 3,000 kronor, som hon fick på sin 50-årsdag till sommarstugans förverkligande och sen har offervilligheten varit stor på flera håll. Det är seminaristernas hem, som de själva arbeta för på alla sätt och som är inte bara deras

sommarglädje utan också räcker till för hela året som glädjeämne.

Det ståtligaste av alla semesterhemmen är nog de kvinnliga kontoristernas Solhöjden ute i Bromma, med en härlig utsikt över Mälaren med badstrand och små individuella trädgårdsland för medlemmarna och plats för 24 nattgäster på en gång i inventiöst inredda sovhytter på vinden. Att staden vill ha marken och hotar kontoristernas härliga somrar, gör Solhöjden om möjligt ännu kärare för medlemmarna. Det är 2,000 besök per år man brukar räkna med, tyngdpunkten förlagd till sommaren.

Från de kollektiva somrarna kasta vi oss

nu direkt in i de enskilda. Var och en med mycket olika bakgrund men valda såsom representativa för arbetande kvinnor av skilda kategorier. Vi börja med den yngsta av dem alla.

Ungerska pusan med zigenarmusik.

Fröken Karin Carlson, Dramatiska teaterns unga lovande kraft, har i sommar fått flyga söderut på studieresa. Se teater, se världen, se livet, vad kan man mera begära, när man är ung och lovande och tjuguar. De starkaste intrycken ha kommit från modern teater i Berlin och Wien och sen från ungerska pusan med zigenarmusik i varma mörka kvällar. Och så resor i Jugoslavien på tredje klass, folkliv, lustig-

AV NYTTA OCH NÖJE

journalisten, kontoristen och andra arbetande kvinnor
sommarerfarenheter.

heter, obetalbara intryck för en ung skådespelerska, som vill lära sig hur affekter uttryckas på primitivt åtbördsspråk.

“Återfallsförbrytaren X vid den litterära skampålen.”

En del av dem vi icke nå personligen, ha vi måst anfalla brevlades och vi ha fått svar per brev om deras sommars facit. Så skriver Elin Wägner:

— Kära Idun! Brevet kom just som jag varit på posten med den sista manuskript-rullen till min nya roman *Svalorna flyga högt*, så att ni kan förstå, att det var ett psykologiskt ögonblick. Det känns ju mycket livat och samtidigt mycket tomt, när man skickar av ett halvt års arbete. Förut har man haft allt att säga i den värld man skapat, nu har man ingenting mera. Nu är man bara återfallsförbrytaren X vid den litterära skampålen. Men nu skall jag börja förtjäna mitt bröd hederligt på att plocka bär i min hage, där är så mycket blåbär och hallon och lingon, så att om jag skyndar mig den vecka jag har kvar på landet, kan nog sommaren få ett facit ändå.

Men det vore orätt att beteckna bärplockningen som det enda resultatet av min sommar. Jag har också varit med om och gjort en vattenledning, som vi äro fyra delägare i. En andelsvattenledning, således. Det har varit mycket spännande. — Det blir väl svårt för fru Wägner, sade Aseas ingenjör, när han var här i våras, för fru Wägner begriper sig väl inte på maskiner? — Nej, sade jag, men på karlar. Det var fel. Jag gjorde det inte. Men nu, när vattenledningen är färdig, gör jag det. Det är skönt. Någon kompensation måste man ha för alla de vida områden, där man är som ett frågetecken och knappt det.

En fotografi skulle det vara. Jag äger varken någon bärplocknings-, författar- eller vattenledningsfotografi. Jag äger bara en ledighets- och sällskapsfotografi, som togs när docenterna Höjer och Lundberg från Lund kom cyklande hit med sina fruar, sist det var helg. Sedan dess har docent Lundberg blivit rektor Lundberg i Statens nya läroverk för flickor i Stockholm, men docent Höjer har varit försvunnen i Norrlands ödemarker för vetenskapliga strumforskningsfrågor. Fråga dessa herrar efter sommarens facit, det är säkert intressantare!

Tag vara på solen!

Grevinnan Fanny von Wilamowitz-Moellendorff uppfattar somma-

ren snarast som en gudstjänst, ur vilken vi skola utgå stärkta till själen. Hon skriver:

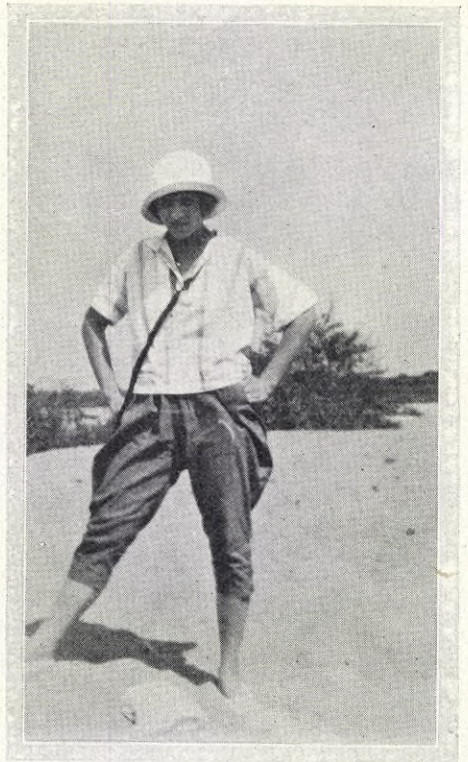
— Vad är det vi önska, vi nordbor, av vår korta sommar? Är det inte sol, sol och återigen sol. Vi längta efter att få sola oss i alla avseenden, lekamligen, själsligen och andligen. Vi vilja känna värme och glädje, vara tillsammans med goda och livslevande människor, ströva omkring i skog och mark, ligga och gassa på klippan, segla på havet, svärma i månsken, lära oss förstå livet och människorna bättre, få vara sorglösa barn och födas på nytt. allt det där är kanske bara en liten bråkdel av det, som vi önska oss, och ändå är det inte så litet och skall för flertalet åstadkommas under en kort semester, med hjälp av en mager pung och under skydd av vankelmodiga gudar! Är det inte förunderligt, att sommarens facit nästan ändå alltid visar på någon behållning, på ett plus för oss i ett eller annat avseende?

För egen del har jag många plus att anteckna under den långa biltur jag var med om, och som gick genom några av vårt

Grevinnan Fanny von Wilamowitz-Moellendorff studerar Sverige per bil i sällskap med hovsångerskan Marianne Mörner.

lands skönaste trakter. Solen lyste över Vättern från Övralid och till Jönköping. Utställningarna i Linköping, Halmstad, Lund och Landskrona voro övertygande bevis på vårt folks forntida storhet och nutida utvecklingsmöjligheter. Och solen fortfor att skina, när jag kom till d:r Martha Hennings underbart vackert belägna och praktiskt in-

Skådespelerskan Karin Carlson sportar på semester.

redda sommarhem vid Sundet liksom även senare över de böljande sädesfälten och de sekelgamla parkträden kring Jordberga.

Det gör gott att vila, det är härligt att kunna glädjas och att leva i ett av världens lyckligaste länder. Men det gäller också... att taga vara på solen!

Då ljuset bryter sig särskilt starkt i livets prisma

»God och glad skall människan vara», tänker man ovillkorligt, då man läser fru Julia Svedelius sommarerfarenheter:

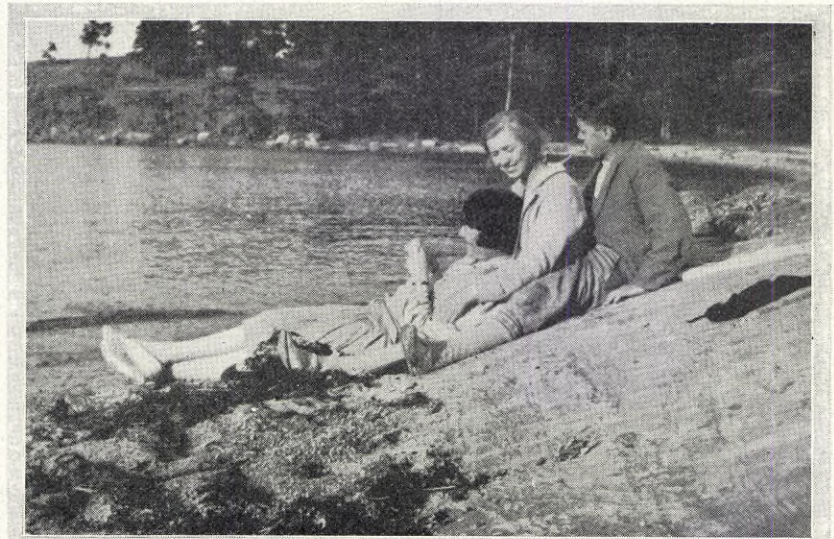
— Sommarens facit? En hel sommar — ett enda slutintryck! Nej det är omöjligt att formulera åtminstone för mig. Livet är en prisma och på sommaren bryter sig ljuset särskilt starkt, då dagarna varit rika på växlande intryck.

Jag bläddrar i mina anteckningar vid sidan av almanackan.

Juni. 16 lärarinnor från Nordsverges ödebygder på sjukvårdskurs i Erlinhemmet, det kära sjukhemmet Valhallavägen 56, som i juni mottager endast friska norrländskor, 16 glada människor, som tack vare kungl. Maj:ts anslag får samlas till nyttig kurs och glad samvaro i vår huvudstad. 16 nya själar att lära känna och värdera. Rik behållning.

Juli. Lättjefull månad vid västkusten. Den egna lättjan kontrasterar skarpt mot

(Forts. sid. 947.)

“Vår enda varma kväll” — d:r Andrea Andreen-Svedberg med sina barn vid badstranden.

KVINNORNAS KRIGSFRONT

EN BOK OM KRIGETS VARDAGSLIV SOM VÄCKER UPPMÄRKSAMHET.

MED SIN KRIGSBOK »PÅ VÄSTFRONTEN intet nytt» har Remarque som genom ett trollslag öppnat hela världens ögon för hur kriget i själva verket var, sedan man tagit bort den förskönande mask, under vilken krigets rätta anlete så länge dolts. Men det fanns en krigsskådeplats, där kampen var gråare, otröstligare, hårdare, ingen permission, inga järnkors vinkade i fjärran. Det tysta hjältemodet var sannerligen ej mindre på kvinnornas krigsfront. Visserligen hade man mångfaldiga gånger hört talas om kvinnornas uppoffrande liv under kriget, om det storartade sätt, varpå de övertogo männens arbete. Men hur svårt livet var för flertalet kvinnor — åtminstone i Tyskland och Österrike — ha ytterst få utomstående vetat. Helt enkelt därför, att kvinnorna ledo i tysthet, att ingen brydde sig om att skriva ett hjältepos över deras långa svältkampanj, deras förtvivlan och tysta hjältemod. Men nu har en tysk författare, A. Arthur Kuhnert på Philipp Reclam Juniors förlag i Leipzig givit ut en bok »Kvinnornas krigsfront», i vilken han på samma, klara enkla sätt som Remarque i sin bok skildrat männens krig, berättar om kvinnornas hårda kamp på sin krigsfront.

Ofta var den materiella nöden ej ens den allra svåraste för kvinnorna, ehuru den sannerligen var hård nog. För många och särskilt för dem som vid krigsutbrottet voro barn, men under kriget och de närmaste åren därefter utvecklades till unga flickor, betydde kriget ibland en andlig nöd, ur vilken de, trots de allvarligaste ansträngningar, gingo ut som vrak. En av dessa unga flickor har Kuhnert gjort till huvudperson i sin roman och givit en rent av fotografiskt noggrann bild av hennes öde och av livet, sådan det tedde sig för kvinnorna ur olika klasser i Tyskland.

Margot är i övergångsåren, då kriget bryter ut. Hon bor i ett hus åt gatan i en liten tysk småstad, så skyddad som möjligt för livets så kallade fula sidor. Fadern är typen för den inskränkta tyska småborgaren, som har »fosterlandet», »tyska rikets ära», och diverse svulstiga fraser på läpparna vid alla möjliga och omöjliga tillfällen. Dietrich, den avgudade store bror, är redan ute vid fronten, fadern kallas också sent omsider ut, men blott till tjänst i ett sjukhus bakom fronten. Han går från hemmet efter en teatraliskt tom avskedsscen. I hans manöverkista, som ser ut som en barnlikkista, tycker Margot se sitt eget barnalika, sin barnasjäl bäras bort från hemmet.

Med den kroppsliga övergången från barn till ung flicka blir hon också klart seende, förstår det ihåliga i många av de bortdragandes fosterlandskärlek, i omgivningens ideal, vilka alla falla för den hårda nödvändigheten. Allt omkring henne är stämplat av kriget. Spädbarnen få ingen mjölk, småbarnens första ord stå i samband med kriget, pojkar leka krig. Majorens son är självskriven anförare, han hetar kamraterna in i brännässlor, till språngmarscher i solhettan och dylikt. Margot, som »bara är en flicka» får endast tjänst-

En krigsbok, som i Tyskland väcker stor uppmärksamhet och betraktas som en motsvarighet till Remarques »På Västfronten intet nytt», handlar om kvinnornas arbete och tillvaro under kriget och presenteras här för Iduns läsarinna.

göra som sjuksköterska och avhånas, då hon ej är med om att pojkar nära sår alltid skola förläggas till magen eller trakten däromkring.

Men kriget kommer Margot närmare in

Månsken.

Nu dala från träden
de snövita blad,
som vaggat sig trötta i vinden.
Äppelblom, körsbärsblom.
Se, nymänan stiger!

Se, gossen och flickan,
som nalkas så tyst
i skuggorna borta vid spången,
måne ny, måneskär!
Tre gånger hon niger.

Som klängrosens hänge
så frisk hennes kind.
Men tafatt, med mössan i näven,
måne ny, måne kär,
står pojken och tiger.

Och natten förrinner,
och allting blir tyst,
och bort dra de älskande paren.
Måne ny, måne tunn
från himmelen bliger.

DAGMAR STENBERG.

Beth Hennings

HEDVIG CHARLOTTA NORDENFLYCHT OCH KVINNOFRÅGAN

är ämnet för den första i en serie artiklar, som Idun lyckats förvärva av den högt skattade författarinnan till de uppmärksammade historiska verken »Grevinnan d'Egmont och Gustaf III», »Maria Stuart» och »Gustaf III och grevinnan de Boufflers», fil. mag. Beth Hennings. »Turturduvan i Norden» komma vi alla ihåg från skolans litteraturhistoria, men det är en i många stycken ny bild av denna rikt begåvade och blodfulla kvinna som Beth Hennings presenterar ur sina forskningar. Vi förutspå att Iduns läsarinna skola få mycket nöje och behållning av denna artikel, som publiceras i nästa nr och som kommer att följas av flera kulturhistoriska artiklar av samma penna, bl. a. en om »Anna Maria Lenngren och kvinnofrågan».

på livet. Hon vämjös åt kvinnornas lättsinne, åt de vuxna flickorna, som förtjäna grova pengar i ammunitions- och andra fabriker, men ge ut allt på kläder och dåliga silkesstrumpor, åt hur Lisbet från gårds- huset med en axelryckning säger »tja» åt allt, åt kriget, åt kvinnorna, som få barn med andras män, medan deras egna äro vid fronten, åt sin egen syster Ilse, som utan lön skriver på maskin i ett sjukhus, men fordrar uppässning och god mat hemma och på kvällen dansar med officerarna. Men hon ser också kvinnornas hårda kamp för matbiten. Hennes egen mor förödmjucar sig för den vidrige slaktaren, som en gång förolämpat modern dödligt, men nu får kyssa henne, för att hon skall få köpa en bit kött. Brodern kommer hem från fronten. Han har järnkorset, vilket är det enda modern ser. Men Margot ser ock att hans stövlar äro nästan uppätta av råttorna i skyttegraven och att brodern ej mer kan leva i ett civiliserat samhälle. Kvinnorna kämpa mot svälten, sjunka medvetlösa ihop i kyrkan, sälja sig i förtvivlan, i längtan efter män eller för barnens skull. De bli ofta hårda, egoistiska. Envar måste i första rummet tänka på sin egen kamp.

Margots rena barnasjäl får steg för steg gå lidandets väg. Hon skickas till en släkting, en livsmedelsdiktator, med den visserligen outtalade, men underförstådda meningen att flirta med husets son för att få mycket livsmedel med sig hem. Det får hon, men hon förlorar sitt unga hjärta. Hon får förödmjuka sig för bönderna, som ej ta emot pengar, en vara de ha i överflöd, men dra av henne hennes enda klädning som betalning för en halv gris. Eländet blir allt värre. Snart finnes ej ens surrogat längre. Kvinnorna vissna eller sälja sig. Gulaschbaronernas hustrur och döttrar leva i lyx, bönderna fira orgier, deras kvinnor ha sannerligen ej givit guld för järn. Över allt och alla svävar krigets ande, fädernas imaginära ära, med vilken kvinnorna skola förgylla sin tysta, tröstlöst hårda och enformiga kamp. Dietrich, store bror faller därute. Hans vän Rolf kommer till Margot med broderns sista hälsning. Men Rolf tror än på livet och vill kalla Margot tillbaka till det levande liv, som väntar bakom de döda på slagfältet. »Nej», säger hon, som knappt är mer än ett barn, »hjärtat ha vi förlorat vid fronten, inte vid er front därute, nej, här hemma. Den har klubbat ner oss, den har gjort oss hårda, den har gjort oss tomma. Vi ha väntat för länge.»

Då drar Rolf åter bort från dödslykan vid kvinnornas krigsfront, där livet stelnat i det tröstlösa vardagskriget, bort till männens front, där man är säkrare till liv och själ. Men Margot går samma kväll — sedan fadern kommit hem lika ihåligt deklamerande, som då han drog ut — med system Ilse till stadens nya bar. Dansar och föres på morgonen till en guldgalonerad liten löjtnants ungarlsrum. Hon hade kämpat som en hjälte, men föll för övermakten.

GERDA MARCUS.

Kobbs Théer äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid **Kobbs Thé**

TROLLSJÖN

EN SKOGSPROMENAD

Av

Anna Branting

En promenad i skogen en sommardag, en gammal dams promenad i sällskap med sina barn — det är ämnet för denna graciösa och suggestiva skiss av Anna Branting.

VI GÅ EFTER VARANDRA PÅ DEN smala stigen i gräset. Först Musette, som tror sig leda och med den plymliknande svansen rest i o-form, så O. med lunchkorgen, ryggsäcken och ett staffli, så S. med tavlan i ena handen och i den andra väskan med färger, penslar, böcker och många andra ting, sist jag med portören, som är tom, och en käpp, som redan i början blir varm som eld. Vi äro på väg till Trollsjön.

Vi komma till ledet in i Storskogen. Ja, den är stor, två mil lång och en mil bred. Det luktar solbränd barr, ångande mossa, trä, myrstackar, stickor och strån och små blommor. Det bär uppför, mitt hjärta klappar. Vill du vila? fråga de andra. — N. . nej. — Ja, men vi kan mycket väl vila, vi ha dagen på oss. — S. och jag sätta oss. — Kors, för tusan, jag har glömt cigarrerna, säger O. bekymrad. Jag måste vända om, gå ni i förväg.

Det bär alltjämt uppåt. Jag är glad jag har ett hjärta, det visste jag inte. Det dunkar från halsen och ner i knäveckan. — Hur många grader tror du det är? — Inte mer än femti i solen. — Ja, låt oss tacka för solen. Men att transpirera smakar mig inte, huvudet är så vått som om jag doppat det i sjön. — Tag av dig mössan då! — Ja, men... — Äh, det är väl vilsamt att få vara riktigt ful någon gång. För övrigt ser du frisk ut, och det är väl ändå det bästa.

Skogen är inte bara het, den är ibland fuktig också. Man sjunker ner över anklarna, stundom till smalbenen, men det torkar snart igen. Man trampar på ris och ofta måste man bana sig fram genom snår av torra kvistar och grenar. Hur går det med dina silkesöron, Musette, och skall du slita av din granna plym och bli snaggad som lejonen i djungeln? Du lilla lejonhund.

En tjäderhöna flyger upp, en hel kull flaxar kring. Musette, kom hit! Våga dig! Hennes stora svarta ögon lysa av lystnad. Hon älskar fågel passionerat, hon har redan ätit upp en av mina små gröna papegojor. Men hon lyder dock och med saknad följer hon oss. Då vi nu hunnit upp till högsta höjden kan vi vila, säger S., sedan är det bara backar nerför. Jag hade just börjat undra, om man inte kan dö av för stark och långvarig hjärtklappning. Tänk, i skogen, det vore väl härligt, och slippa ligga i en säng den ena månaden efter den andra.

Nu skymtar O. där borta. Jag tar på mig några plagg, men mössan får vara. Han ser

i alla fall inte mig, han ser på S. och på Musette, som skälver av distingverad lycka, ty hon dyrkar honom, och på markens blomster, ty han har botanik som hobby. Om två minuter är vi framme. Jag kan intet annat än skratta, två minuter, tjugutva menar du väl?

Om en rund stund öppnar sig den lilla Trollsjön. Den är stilla och mörk, trots sol och klarblå himmel. Den är hemlighetsfull, den är tyst. Icke ett liv rör sig, ingen mås svävar hungrig över den, alltså, inga fiskar heller. Några vita näckrosor flyta på ytan, det är allt. Den kranas av låg furuskog.

Vi slå oss ner på en berghäll med lösa klippblock. Den gråa mossan är packad, ty vi ha varit där förr. Annars inga spår, icke ens avbrända tändstickor, ty vi älska ej att oskära naturen. O. och S. ställa i ordning med frukosten, jag, som är född lat, ser på, nöjd med deras raska arbete. Spritköket brinner, smöret fräser, äggen puttra i pannan, den färska potatisen skäres i skivor, de små rara köttbullarna få också vara med. O. dukar och drar upp rödvinsflaskan. Han breder smörgåsar och han tar även fram den lilla pluntan. Ingen som sitter hemma vid sin lunch och pillrar liknöjt med gaffeln, anar vilken härlig aptit skänkes av en sådan promenad, en sådan luft, en sådan doft, en sådan paradisk stillhet och ensamhet.

Och så kaffet ur thermos. Det finns bara sju cigaretter kvar. Tycker du det är hjärtlöst om jag tar en? frågar S. — Ta, du, svarar jag generöst. Cigaretterna äro hennes, mina äro slut och jag får inga förrän O. och S. komma från stan i morgon kväll. De äro jurister och resa till sina byråer fem dagar i veckan.

Då de stuvat undan efter frukosten tar O. portören och försvinner med Musette. S. ställer upp stafflit och klämmer färger på palletten. Hon har målat ett porträtt av sin mor. Hon mätte verkligen tycka om sin mor, ty hon har med bortseende från all realism framställt henne som en liten söt sagogestalt i blått med vit rokkokoperuk ensam på ett klippblock och med Trollsjön som bakgrund. Jag är betagen i tavlan och får jag råd att köpa den, så må det vara hänt.

Medan hon målar sträcker jag ut mig på bergknallen och somnar. Man sover aldrig så gott som så. Gräs är kyligt och alltid kommer det småkryp. Men ett berg har inga snaror. Jag vaknar vid att S. talar med O. tvärt över sjön. Han söker en viss blomma. Gå till vänster, ut på udden, där finner du

den, säger hon nästan med samtalsröst, så stilla är det. Då Musette hör henne anser hon det kan vara på tiden att vända tillbaka. Sedan hon hälsat springer hon ner till stranden och jagar en trollsända. I sin iver faller hon i vattnet och tar sig sedan upp på en tuva som ligger som en liten ö i sjön. En annan hund skulle ha pipit och skällt, men i kraft av sin förnäma kinesiska härkomst behärskar hon sig och låtsas som om det varit just den ön hon ville till och lägger sig lugnt ner. Det beundransvärda hos henne är att hon alltid resignerar, men inte kuvat utan stolt.

Då O. kommit till oss läsa vi en stund högt ur en ny tysk bok, som kallas Charlott är tokig. Det är en kvick, hänförd skildring från det nutida Berlin. Men allra roligast är författarens studier över två hundars psyke. Wilhelm Speier heter han för övrigt.

Kors, klockan är halv sex, nu måste vi gå hem. Det är söndag och man bör väl tänka på tjänarskapet, som inte har det alltför förtrollande på landsbygden.

Portören har blivit tung, mycket tung. Den starkaste solhettan har försvunnit och efterträtts av ett svalt dis. Vi gå genare hem än bort och sjunka därför än djupare i gyttjan. Musette tar som alltid på hemvägen en tallkott mellan tänderna och uppfordrar oss att springa och ta den. Som... om... man... kunde... spr... Äntligen äro vi vid ledet. O. drar ur två störor, det var ett välsignat krusande, som om vi vore prinsessor.

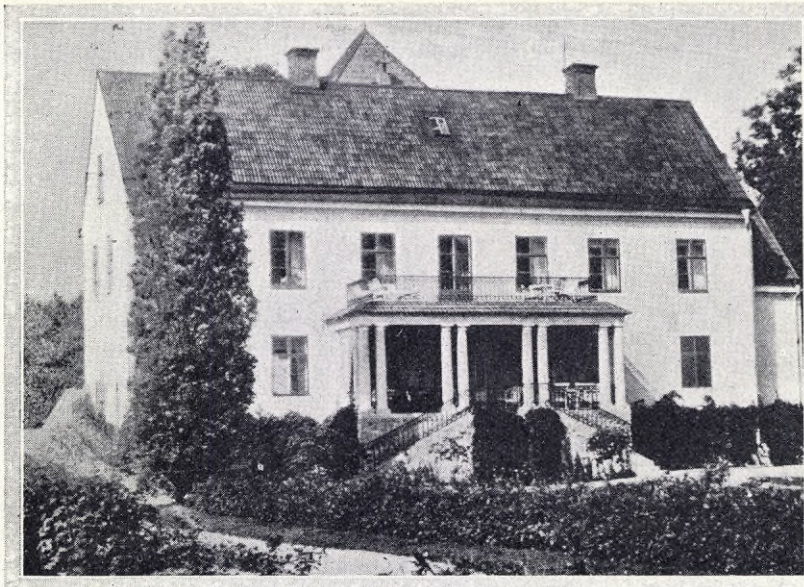
En doft av klöver och nyslaget hö bäres av vinden till oss från gården. Hur skönt! Tio minuter till och så äro vi hemma.

Ni får flugan

fångad med Tomtens Flugfångare.

Av den flugan hade annars blivit tusentals under sommaren!

Uppländsk herrgård med trevliga verandor.

Originella och trevliga hörnverandor och skön balkong. Jämtland.

PLATS FÖR FÖNSTER OCH VERANDA!

NÄR BYGGHERRARNA GLÖMMA HUSENS PRAKTISKA DETALJER.

HAR NI VARIT MED OM ATT BO I ett rum, vettande mot solnedgången över sjö och dal med blånande höjder bakom, men där fönstret satat så högt, att ni ingenting kunnat se av härligheten varken från soffan eller skrivbordet eller någon annan vilo- eller arbetsplats i rummet utan endast i stående ställning, såvida ni inte föredragit att sitta på bordet med ert arbete!

Det är en iakttagelse man alltför ofta gör, eller ändå mer ett ledsamt sakförhållande, som vi få lida för i våra bostäder, att de som ha byggt dem, alldeles glömt bort, vilket tungt och solfattigt klimat vi ha att dragas med. De tänka inte på vilken stor del av året vi mest tillbringa inomhus, utan planera byggena så att säga utifrån med ganska liten hänsyn till dem, som innanför väggarna ska arbeta och leva.

I själva verket är fönstrens placering och storlek en av de viktigaste faktorerna för trevnaden och sundheten i ett rum. Det tycks så enkelt, att man nästan är generad att behöva säga det, men erfarenheten visar hur behövt det är att åter och åter inplantera denna enkla sanning. Här ligger till exempel i en bygd ett inte vidare gammalt skolhus med tambur, trappa, redskapsrum och dylikt åt söder med fönster utåt en solig öppen gårdsplan, medan skolsalen vetter åt nordväst med den skymmande skogen alldeles in på knuten. På vintern sitta ofta de stackars ungarna där med våta fötter och blåfrusna fingrar och arbeta i den skumma dagern vid 12 graders temperatur, ty det går inte få upp den högre. Och detta fall är inte enastående jag har sett liknande på annat håll.

Det är inte stort bättre heller, när arkitekten i ett ultramodernt stadsbygge, som vette åt en stor fri park i sydväst, av kärlek till en stor slät yta ville göra väggen ditåt så gott som fönsterfri, medan en serie hörnrum i stället försetts med fönster åt nordväst med en trång vy att blicka ut emot! Och där ska ändå folk bo kanske

En husmor gör ofta erfarenheter om praktiska detaljer, som behövas i ett hus och som byggherrarna försummat eller som av gammal slentrian få förbli i sin mindre ändamålsenliga form. Det skadar inte att varje husmor ser upp för dylika misstag och studerar sitt och andras hus för att vid tillfälle kunna medverka till misstagens ändring. Författarinnan av denna artikel har gjort några rön om fönsters och verandors beskaffenhet som äro av intresse.

i hundra år, innan man har råd att riva och bygga nytt med mera förnuft.

Och hur illa äro inte möjligheterna utnyttjade för att skaffa ljus och luft in i de små alkover bredvid köken, där man beräknar, att en ung kvinna ska ha sin avskilda vrå på lediga stunder sedan hon hela dagen stått i och arbetat för en främmande familj. Många gånger äro dessa alkover totalt fönsterlösa, även där de vetta åt en yttervägg eller kunde ha lagts intill en sådan med möjligheter att få in direkt dager och frisk luft. Skulle herrar byggmästare vilja lägga sina egna döttrar där? Jag tycker för resten det är fel, att man nödvändigt ska lägga köken frånsols. Är huset eller våningen sådan, att man måste ha

antingen kök eller boningsrum åt norr, så väljer man naturligtvis köket, men kan man undvika sollöshet där med, så är det givetvis bättre, ty där skall ändå en eller flera människor arbeta en stor del av dagen.

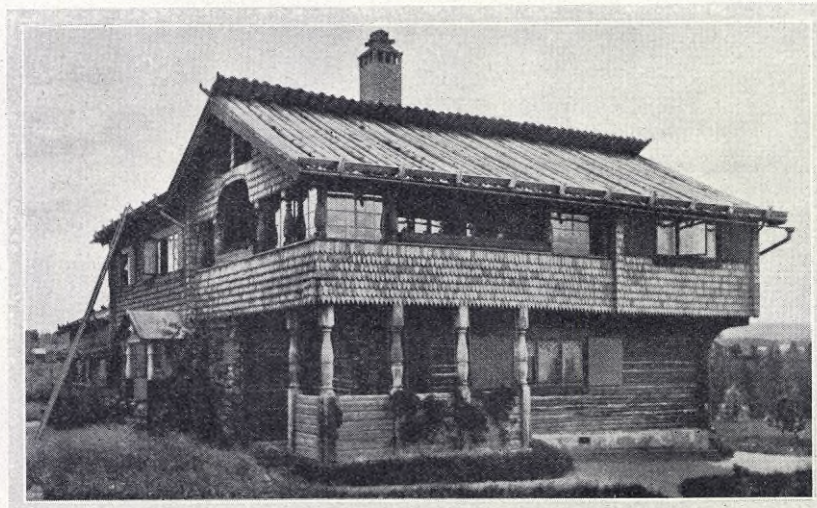
Skafferiet kan däremot få ha skuggan i fred, men det läggs ibland åt söder, liksom man i helt moderna villor kan hitta värmeledningsrören in på matkällaren!

Fönstrens storlek är inte heller en så naturlig sak som man kunde tro. Man kan bo i rum med fönster åt öster, söder och väster, där det ändå aldrig kommer in sol, så stugan blir genomlyst, därför att man bestått för små gluggar med för petiga rutor av gammalt stilenligt glas, som inte släpper igenom strålarna ordentligt. Men utifrån ser det ju "sött" ut! I norra Sverige i en trakt av Västerbottens län har jag däremot sett påfallande stora, höga fönster på alla gårdar. Är det kanske så, att man här under den långa, långa vintern riktigt har lärt sig utnyttja möjligheterna att få in dagern och solen, när den finns? Där är även påfallande litet träd omkring husen; det verkar nästan kallt för en främling, men man har väl så nog av skogens täthet och mörker i närheten. Och nog är detta sundare än att låta träden växa höga och täta alldeles in på boningshusen, så att solen inte slipper in och fukten inte slipper ut!

Man kan ju gå till motsatt ytterlighet med, som då vissa moderna hus försetts med altandörrar, med glasrutor nästan ändan ner till golvet. Det är ju både opraktiskt ur värmesynpunkt och ohemtrevligt, genom att man aldrig känner sig riktigt ifred i ett sådant rum.

Ett annat hjälpmedel att låta oss sola oss i våra hem är emellertid verandan och balkongen. På en balkong kan man under den sköna årstiden både sitta och arbeta, äta eller vila. Småbarn få där en naturlig sovplats utan att en vuxen behöver förnöta sin tid med att gå omkring och valla dem i de-

(Forts. sid. 948.)

Det är pittoreskt, men svalgången och blyrutorna släppa inte in mycket sol.

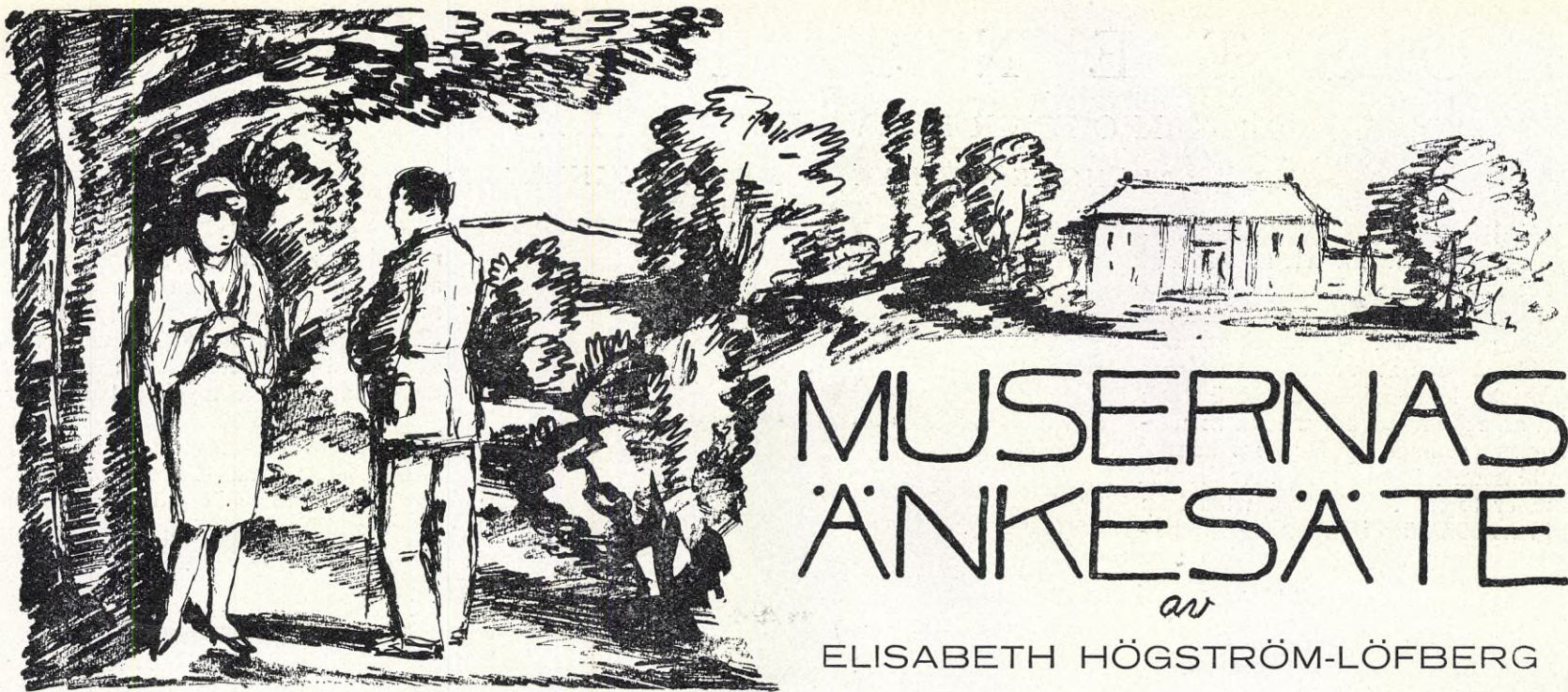
FYRTORNETS KONSERVER

För säsongen nya
SILL-INLÄGGNINGAR
såsom Aptitbitar, Kungssill, Slotssill, Briosill, Turistsill, Lunchsill.

PÄLSKAPPOR!

Förnämsta och största urval i Stockholm.

HAMMARS Pälssalonger, Drottning. 73 A, 3 tr. HISS
(Mitt för Ad. Fredr. Kyrkogat.)

MUSERNAS ÄNKESÄTE

av

ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG

MODERN MED POJKEN, SOM HADE stoppat bruna bönor i näsan, flaxade ut genom dörren, och doktor Thomson blev ensam. Inte mer än en halvtimme av mottagningstiden var gången, och väntrummet var överfyllt av patienter, han hade all anledning att skynda sig och öppna för nästa, men han kunde inte besluta sig för att göra det, utan gick i ett anfall av passivitet och håglöshet i stället fram till fönstret.

Utsikten vette mot torget, ett gammaldags småstadstorg, där stenläggningen var si och så och duvorna talrika och tama, men köpenskapen inskränkte sig till en gumma, som satt på en fällstol och sålde ägg, och ett par strömmingshandlare, som gått i ädel tävlan för mesta möjliga antal pilsner. Men höstdagen var bländande grann, landskapet tycktes på en gång etsat och målat med sin överflödande färgglans och sin skärpa: luften blå, lövverket brunt och rött, och tallkronorna nästan svarta; den enda gröna fläck, som stod att upptäcka, var det igenväxta vattnet i den gamla fontänen nedanför domkyrkan.

Fredrik Thomson öppnade litet på fönstret och lutade sig ut, den lätta bris, som strök honom över pannan, kändes vederkvickande, men kunde icke besegra hans olust att fortsätta sitt arbete. Han kunde ej minnas att han erfarit något liknande förut, tvärtom visste han, att han var känd för att visa outtröttligt tålmod mot nervösa patienter, som hållit på att göra andra läkare utom sig. Men när han nu tänkte på att han nästa ögonblick skulle ha den där gungande matronan, som han skymtat ute i korgstolen, sittande mittemot sig och åter ställa samma frågor och höra samma historier, som i nio fall på tio hade till mål att smida martyrglorian kring den egna hjässan, så kände han ett fördubblat, kväljande obehag, som kom honom att ännu en gång vända om från dörren. Hur löjligt laddad med illusioner hade man inte varit under studietiden, när man inbillade sig att varje mottagning skulle medföra något av verkligt intresse! Var det icke tvärtom ett oupphörligt plockande och sorterande av släktets fallfrukt, dels de, som själva gått sin mognad i förväg, och dels de, som stormarna skakat ner. Somliga hade fått större stötar, andra mindre, men läkarens göra var att hämma den begynnande förruttnelsen så länge som det var möjligt.

Första patienten för i dag hade varit en stor överraskning, själve direktör Hill i egen person, vilken Thomsons kollega och antagonist under flera år behållit för sig och fjällat högst betydligt, men nu stod den gamle vivören inte längre ut med de spartanska levnadsregler,

som föreskrivits honom. Förmodligen hade han räknat ut att nykomlingen på platsen så tacksamt skulle inregistrera hans mäktiga namn i sina böcker, att han i övrigt skulle låta pruta med sig i både det ena och andra avseendet. Kalkylen hade i alla händelser varit felaktig, och han hade darrande av både ilska och skräck inför de dystra perspektiv, som Thomson utstakat för honom, skyndat ner för trapporna och ut i bilen. En vecka tidigare hade valkretsens ene tilltänkte senator, garvare Nybom, kommit upp och lovat honom att få klippa körtlarna i halsen på alla hans åtta barn, om han lovade att ge honom sin röst — och i en sådan miljö skulle en man med en begåvning som hans, och som nyss fyllt trettioett, framleva sina återstående dagar — var det nu någon mening med sådant?

Men när Fredrik Thomson tillkastade ödet denna harmsna interpellation, så glömde han, att hans placering var helt och hållet frivillig. Efter en krävande tjänstgöring på ett sjukhus hade han tagit ett vikariat för en gammal läkare här för ett och halvt år sedan, men ingenting hade tvingat honom att vid dennes död överta hans praktik och inrätta sig i Stora Torggatan 10 för framtiden. Varför i all världen hade han då gjort det — den frågan förblev obesvarad, men med den kom en störsjö av energi och beslutsamhet, och han öppnade väntrumsdörren och kallade: "Nästa — var så god!"

Till inemot fyra höll galleriet därutifrån honom sysselsatt, och när han expedierat den sista, drack han på stående fot en kopp te och tog några skorpor på brödkorgen. Den gamla hushållerskan, som han övertagit med de övriga inventarierna, var både sårad och bekymrad över den totala likgiltighet han visade för hennes kulinariska mödor. Längst uppe bland hamnens baracker låg en liten tös, som led av bentuberkulos och längtade efter honom, och henne föll det honom icke in att försumma, men de samaritiska damerna i läroverkets gymnastiksal svek han utan vidare samvetsagg. Den lilla demonstrationen av ett första förband kunde syster Ida, stadssjuksköterskan, göra alldeles lika bra, och han ringde upp henne och fick henne också att lova, fast han väl visste att han därmed skulle draga över sig borgmästarinnans permanenta onåd, — hon var nämligen Röda-korskretsens ordförande och den, som hade hedern av eftermiddagskursernas tillkomst.

Så var han äntligen fri, och satt snart på cykeln och trampade sig fram över slätten mot Svarthålls herregård. Septembervällens långa skuggor började krypa över stubbåkrar-

na, och väderkvarnens vingar lade ett väldigt kors över dammet, som han åkte över. Sträckan kunde vara en halvmil eller något mer, och han mindes att han första gången funnit den dryg, numera reflekterade han just inte över tid eller ansträngning, utan endast över målet.

Redan samma vecka, som han kommit till staden, hade hans mor skrivit att på denna herregård residerade en syssling till hans avlidna far, som han snarast möjligt borde söka upp, så hade han sedan någonstans att tillbringa sin ledighet. Det var just likt hans välmenta och beskäftiga mamma att genast kasta honom i armarna på en avlägsen släkting, vilken kanske enbart betackade sig för påhänget, men han hade visst ingen lust för att strax bli omhändertagen. Efter någon månad fick han höra att patron Lundevall hade dött, han hade i årtal suttit bunden vid sin rullstol och den tjugofem år yngre hustrun hade på ett verkligt mönstergillt sätt fyllt sin uppgift som vårdarinna.

Nå, så föll anledningen till visiten bort av sig själv, och han glömde fullständigt av alltsammans, tills han en dag blev kallad till en liten statarpojke vid gården, som blivit ormbiten, då han var ute och plockade smultron. Hjälpens påkallades för sent, det var ingenting att uträtta, men han stannade kvar medan stelkrampen fullbordade sitt hemska verk, och mittemot honom vid sängen stod en högväxt kvinna med tårblanka, deltagande ögon, som kort och gott kallades "frun", och således inte kunde vara mer än en, den gamle girigbukens änka.

Sedan ja, av prologen mindes han inga enskildheter, men den utsträcktes inte i onödan, och snart voro besöken på Svarthåll den axel, kring vilken hela hans tillvaro vred sig. Naturligtvis hade han inte offrat så mycken tid på en vanlig bekantskap, men detta var här till ett psykologiskt fall, som erbjöd ett alltmer växande intresse. En praktfull, genom-sund kvinna, som i sitt nittonde år spärrats in i sjukrummets cell, och endast till skenet burit hustrunamnet, nu utsläppt i dagsljuset och befriad från sina länkar — måste man inte undra, hur hon skulle orientera sig! Det var ju inte bara alla dessa år, i siffror räknat, som gått förbi henne, utan under tiden hade en ny tidsriktning sprängt det gamla i stycken, och hon skulle vid sina 44 tvingas att ta ståndpunkt till en rad av explosiva frågor, som nu varje backfisch är så van vid att hon ingen krutlukta känner. Ty när hon gick i kloster begagnade hon väl inte krinolin och damm-

(Forts. sid. 950.)

H Ö S T E N S F Ö R E B U D

MODEREVY FRÅN PARIS

LÅNGRE KJOLAR — MERA KVINNLIKT.

VARJE DAG ÄR DET VERNIS-sage i någon modefirma i Paris. Ibland är det tre stycken på samma dag, en på morgonen, en på eftermiddagen och en på kvällen. Det är drygt. Det blir för pressen att under sex timmars tid dricka lemonad, äta småbröd och göra anteckningar, allt medan mannekängerna svänga sig för dess kanske lite blaserade ögon. Och efter pressen kommer turen till köparna, vilka från världens alla hörn infunnit sig i Seine-staden, som så här års är öde som en landsortsstad en söndagseftermiddag.

Det är enorma värden som stå på spell! Konkurrenten är stor mellan de olika franska modehusen och man måste därtill sedan räkna med de i London, i Berlin och Wien. Det gäller alltså först och främst att komma med nytt, nytt, nytt! Och sedermera att få dampubliken att acceptera detta nya. Visserligen kan varje mod genom variationer och detaljer få en ny prägel, men det får dock ej alltför länge behärska marknaden, ty då blir det ekonomiskt förödande och kan tillintetgöra hela industrier.

I handskindustrien ges belysande exempel på just denna modets förödande regering. En gång i världen var det otänkbart att man kunde gå på bal, på teater eller till altaret utan att bära handskar, de senaste tio åren har handskan till högtidstolett varit alldeles försvunnen. Man må ha broderat och styrt ut den aldrig så omsorgsfullt, modet har inte givit den någon plats. Men få se hur det går i vinter! Flera damer ha lancerat aftonhandsken igen och på en förnäm och

Den långa åtdragna höftlinjen kommer väl till synes i denna förmiddagsklänning i mörkblå crêpe marocain. Modell Martial et Armand.

Iduns pariskorrespondent meddelar några modenyheter från höstens mannekänguppvisningar i Paris, där höstens och vinterns mod nu skapas och presenteras.

Kappa, lätt utsvängd nertill, i grönt ylle med grå rävbäsa. Modell Lelong.

omtalad bal i Deauville nyligen syntes den i anmärkningsvärt flertal. Till den långa kjolen kan den ju ha sitt berättigande och vara ett plus till den eftersträfvade grandezzan. Ja, och så äro vi framme vid den långa kjolen.

Alla modehus ha antagit den långa kjolen för kvällstolett, men alljämt står striden hård om dess herravälde. Damerna älska sin korta kjol. Hur bekväm, praktisk och ekonomisk är den ej — hoppla, så är man klädd eller motsatsen. Och så har den korta kjolen förlängt ungdomstiden för mången kvinna. En och annan kortvuxen, knubbig dam har visserligen i den korta kjolen och med den låga midjan verkat tax, det är sant. Många ha måst visa ben, som säkerligen icke förlora på att få en slöja över sig — men i det hela taget har detta mod varit nådigt mot de kvinnor, vilkas själar för att icke säga hjärtan äro yngre än deras år.

Balzacs kvinna om de fyrtio lämnar alltså icke lätt ifrån sig chemise-klädningen med dess tusen variationer. Måste hon till aftonbruk lägga sig till med en lång kjol, gör hon den transparent för att icke verka tung och på gatan kommer hon endast att förlänga kjolen så pass att den får årets stämpel, alltså går en bit nedanför knät.

Modets skapare ha satt in hela sin kunighet på att göra den långa kjolen och den högre midjelinjen tilltalande. Denna strävan

visar sig i alla modeller, vilka naturligtvis därför icke upphöra att bära de olika modehusens sårmärken. Medan Maggy Rouff, till exempel, tagit steget fullt ut och gör såväl kvällstoletterna som eftermiddagsklädningarna mycket långa, har Jenny endast ökat kjolarna med en tio cm. eller förlängt dem med tyll, chiffon eller spets. Lelong, som alltid går i den mjuka stilen, överflödar med långa snibbar och lösa »godets» samt veck som konstmässigt fånga höfterna och sedermera släppa ut vidden kring smalbenet — denna linje ser f. ö. ut att bli en bärande idé hos många modehus i vinter. Man ser den på kappor och förmiddagsklädningar, modererad men prononcerad, och på alla aftontoaletter spårar man samma tendens att flytta ner tygsvallet mot knäna för att ge skärpet plats i midjan och förlänga höftlinjen. Lanvin, sin vana trogen, uppvisar magnifika stilklädningar, broderade med strass. Redfern gör utmärkt vackra prinsessklädningar, knäppta i ryggen. Ja, prinsessklädningar finns det ingen brist på i modekollektionerna i år. Men så kan man också få se något som helt skiljer sig från vad man sett förut och väntat. Som hos Talbot, firman, där man inte är rädd att gå sin egen väg. Här drömmar man tydligen om att kunna återuppväcka empiren, ty Talbots hade flyttat midjan över sin plats i många modeller —

få se nu, hur den kuppen lyckas!

Varje fågel sjunger efter sin näbb, men det hela är mycket kvinnligt, graciöst, elegant och värdigt. PARTOUT.

Kappa i svart sammet med hermelinbesäts. Modell Lucile Paray.

I T A L I E N S K T B R O D E R I

EN TEDUK MED SERVETTER

DEN NYTTIGA SIDAN.

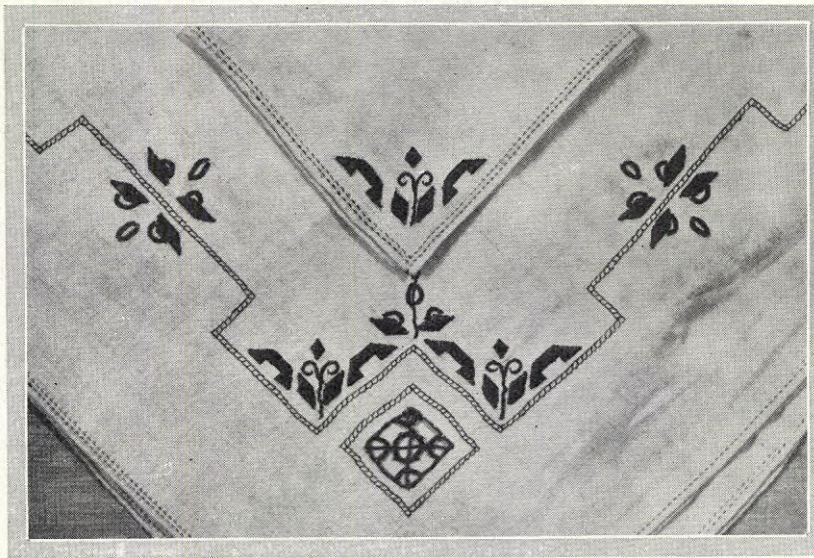
NÅGOT AV DET UTSÖK-
taste i teduksväg — i handarbe-
te över huvud taget — är det
italienska linnebroderiet. Det
brukar vara så pass dyrt att
köpa, att man får avstå. Dess-
utom så pass mycket arbetat, att
man inte tycker sig gå i land
med att göra efter det. Men har
man sett dessa dukar, och alla
som ha tillfälle att resa något,
ser dem, så drömmer man om
dem som ett raffinerat tillbehör
till linneskåpet.

Nu behöver en sådan duk inte
vara rikt arbetad för att vara
av den rätta sorten. Huvudsak-
en är att den är i den riktiga
italienska tekniken. Vi ha här
hemma svenskt, hemvävt fint
linne, alldeles som det italien-
ska. Och materialet är billigt,
det kostar bara tråden. Jag har funnit
en sådan duk, som ställts till Iduns förfogan-
de, den är en sådan dyrgrip, som är köpt
utomlands och som man för en gångs skull
mycket väl kan göra efter. Man bör ock-
så göra efter den, ty som sagt, dessa du-
kar ha i sin enkelhet en förnäm stil, som
är en prydnad för ett välordnat hem.

Duken ifråga är sydd med kulört, fint
pärlgarn, färgen är koppar, något mörkare
än terracotta, den står utmärkt mot det
gråaktiga linnets.

Kantningen är karaktäristisk — 1 cm.
från kanten sys en rad snörpsöm. Den gö-
res med tråd i linnets färg. Sedan vikes
den lilla återstående kanten in till en fin
fäll, så gott som en rullfäll. Snörpsöm är
väl för de flesta bekant: den visas emel-
lertid på en av våra bilder fig. 1. Hem-
ligheten med snörpsöm är den — om man
glömmet sättet — att på avigsidan bildas
korsstyggn. Stick upp nålen sedan tråden
fästs i hål 1, stick ned i hål 2, stick så
upp den med ett snett stygn på avigsidan
i hål 3 (se den prickade linjen) stick ned
i 1, stick upp med ett snedstygn i hål 4,
stick ned i hål 2, stick upp i hål 3, stick
ned i hål 4, (nu är en fyrkant bildad),
tag ett snett stygn upp i hål 5 och så
vidare. Man drar till så att tyget snörpes
och det bildas små hål. Rutorna på bilden
äro något litet förstörade, sy över 4 à
5 trådar. Man ser hur det bildats kors-
styggn på baksidan. Snörpsöm göres tråd-
rätt. Det går mycket fort! Denna italien-
ska snörpsöm har emellertid ett av de sne-
da korsstyggnen på rätan, det går lätt
att prova ut.

Så tar broderiet vid. Det börjar på du-
ken 7 cm. från kanten, på teservetten sitter
det lilla motivet alldeles i hörnet.

Hörn av duken och servetten.

Cecilia med nålen råder Er denna gång att
sy en italiensk teduk med servetter.

I hörnet sys först en ruta med snörpsöm,
men denna gång med det kulörta garnet.
På denna duk, som är 86 cm. i fyrkant,
göres den nämnda fyrkanten 4 1/2 cm. på
alla sidor.

Inuti fyrkanten göres en genombruten
ruta, i stil med bild 2. Sy i tyget en ruta
i fast langett, eller finare, i tät kastning,
gör från denna ett par tränisar, som mötas
i mitten och som endast omsys tätt, om-
kring den i knutpunkten en cirkel i lan-
gett och i varje hörn en halvcirkel. Man
kan också, som på bilden, göra ett hål, och
från detta sy små tränisar, som ligga på
tyget, tyget klipptes nätt undan, när fyr-
kanten är färdig.

Ett korsstygnsbroderi.

Ovanstående korsstygnsmonster (konvolulus-
slingan) lämpar sig särskilt bra till möbelklädsel
och är arrangerat efter en 1700-tals märkduk. Sys
med vit botten och konvolulusfärger. Passar ut-
märkt till taburetter och stolar i gammal svensk
herrgårdsstil i vitt och guld. Mönster rek-
vireras från Iduns handarbetsavdelning och sändes
mot postförskott. Pris kr. 1:50.

EBBA SALWÉN.

Sedan kommer en rand i
snörpsöm i vinklar, som bilden
visar, på var sida om varje övre
rand finns ett motiv. Den övre
raden är något längre än den
undre, den övre är 11 cm., den
undre 7. De sneda bladen sys
trådrätt med plattsöm, som går
rakt, icke lutande. Lutningen
bildas av allt mindre och min-
dre stygn. De små rundlar man
ser äro gjorda som tränisar, som
ligga löst på tyget och över-
syts med langett. Se fig. 3,
som visar hur man spänner trå-
den till en tränis och hur man
börjar sy över den. Alla stjä-
lkar och stavar äro sydda i kor-
donnetsöm, som ses mycket
grovt på fig. 4.

Man kan på fri hand göra
upp ett mönster som detta, dess
karaktär ligger just i att det är geo-
metriskt, det har sin prägel av des-
sa rektangulära, tillspetsade blad och
de små genombrutna motiven. Arbetet
kan vara mycket rikt försett med genom-
brutna rutor, ofta äro dessa avlånga, det
kan t. ex. finnas en hel bård med små
genombrutna rektanglar, förutom allt annat.
Men det behövs som sagt ej, endast den
mycket tränade går i land med det. Det
räcker att vem som ser denna duk ge-
nast känner igen den som äkta italiensk.
Man kan ju också sy den i helt vitt, d. v. s.
benfärgat, det torde vara det vanligaste.

Servetterna böra icke uteslutas, det är
de som gör det hela till ett garnityr, en
värdefull sak. Dessa servetter äro 28 cm.
i fyrkant och det sydda motivet skall na-
turligtvis endast finnas i ett hörn.

Den som skriver detta har en gång varit
en tillfällig tegäst i ett mycket rikt hus.
Amerikanskt rikt. Allt var praktfullt, gobe-
länger som i ett museum, rumsytor som...
Men vad som stannat i minnet och vad
som gjorde intryck, var icke rikedom,
utan den förfinade användning man här för-
stätt att göra av pengarna. Och dit hör-
de den duk och de servetter, på vilka
teet serverades. Och den duken var itali-
ensk. Helt i gråvitt, ett litet underverk.
Men den syntresserade kunde se, att tek-
niken inte alls var konstig. Det gällde stil-
len och precisionen och i någon mån tåla-
modet. Därför blev jag glad, då det föll
i mina händer en lika fin duk, ehuru lätt-
tare att göra, och Iduns läsarinna alltså
också kunna i sin ägo ha en av de där
sakerna man aldrig har råd att skaffa sig,
när man får se sig omkring — vare sig
utomlands eller i bra bodar i Sverige.

CECILIA MED NÅLEN.

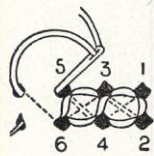

Fig. 1. Snörpsöm.

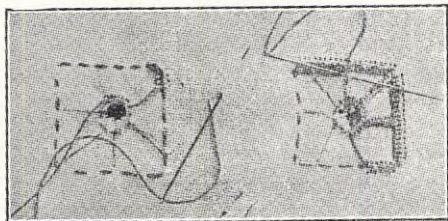

Fig. 2. Rutan i hörnet.

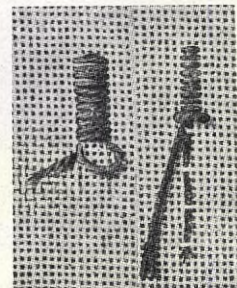
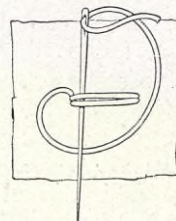

Fig. 3. En Träns. Fig. 4. Platt- och kordonnetsyggn.

L E K A N D E B A R N

NY SKÖRD I IDUNS
AMATÖRFOTOTÄVLAN.

Hundratals näpna barnbilder hota att dränka redaktionens bord, det blir ett svårt arbete att träffa något avgörande i Iduns amatörfototävlan — — — Men medan de tävlande ombedjas ge sig till tåls publiceras denna skörd ur den insända tävlings-samlingen.

Lekkamrater. Albina Nilsson,
Balsby, foto.

Tvillingarna vid Vätterns badstrand.
Löjtnant Eric Engström, Hälsing-
borg, foto.

Här ska bli fint till
söndag. Gertrud
Höjer, Stocksund,
foto.

En blivande Zorn. Brita Fagerquist, Göte-
borg, foto.

Ordningens upprätthållare
på mammas gata. Annie
Svensson, Örskelljunga,
foto.

En modern leksak.
Karin Hellström,
Göteborg, foto.

HELA FAMILJEN SAMLAD

HOS PRINSPARET CARL PÅ FRIDHEM.

Prins Carl och prinsessan Ingeborg ha fått kärt besök. Deras tre döttrar, kronprinsessorna Märtha av Norge och Astrid av Belgien, den senare med sin lilla dotter, och prinsessan Margaretha av Danmark ha på en gång tagit sig semester från sina kungliga plikter i de nya hemlanden och gjort en tripp till Fridhem, varifrån dessa bilder äro hämtade ankomstdagen. Rydén, D. N., foto.

En glad syskonskara.

Kronprinsessan Astrid med sin dotter.

Morfar, mormor och lilla prinsessan Joséphine-Charlotte.

Vid barndomsårens lekstuga, där prinsessorna ha serverat många fina middagar.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

SOFIE LINDMAN.
F. Landergren, Huddinge.
Änka efter grosshandlaren
John Lindman.
80 år den 24 augusti.

MATHILDA BJÖRLIN.
F. Bengtson, Stockholm. Änka
efter grosshandlaren Per
Björlin.
70 år den 18 augusti.

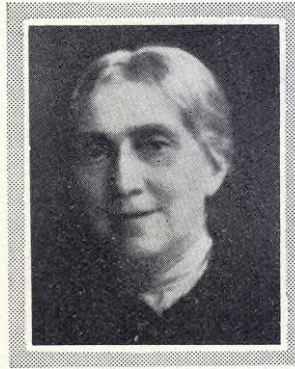
ALMA EHRENBORG.
F. Nordqvist, Vänersborg.
Maka till f. d. skattmästaren
Ehrenborg.
70 år den 27 augusti.

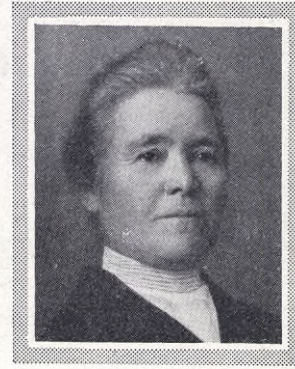
JENNY NORDMARK.
F. Björlingson, Kalix. Maka
till kyrkoherden Anton Nord-
mark.
70 år den 28 augusti.

EVA von KRUSEN-
STJERNA.
F. Hamilton, Stockholm. Ma-
ka till översten Ernst von
Krusenstjerna.
70 år den 30 augusti.

ESSIE BOËTHIUS.
F. Sahlén, Insjön. Änka efter
skytteanske professoren S. J.
Boëthius.
70 år den 1 september.

KARIN ISBERG.
F. Ohlsson, Malmö. Maka
till f. d. stadsträdgårdsmästa-
ren Gunnar Isberg.
65 år den 1 september.

MARIA WIKSTRÖM.
F. Hallén, Västland. Maka
till kyrkoherden Aloander
Wikström.
65 år den 1 september.

SIGNE von KIÖHLING.
F. af Sillén, Alfta. Maka till
landsfiskalen Ossian von
Kiöbling.
60 år den 2 augusti.

ELNA CHRISTENSON.
F. Bure, Gårdstånga.
60 år den 5 augusti.

ELISE LILLIEHÖÖK.
F. Hector, Stockholm. Maka
till f. d. professoren Fr.
Lilliehöök.
60 år den 30 augusti.

ELIN LUNDQVIST.
F. Johanson, Strömsholm.
Änka efter kyrkoherden K.
J. Lundqvist.
60 år den 30 augusti.

BLANCHE BOLINDER.
F. Nelson, Lidingö. Maka
till överstelöjtnanten C. A.
Bolinder.
50 år den 25 augusti.

LYDIA ANDERSSON.
F. Fries, Norrköping. Maka
till godsägaren Gösta An-
dersson.
50 år den 30 augusti.

GERDA ALLGULIN.
F. Johansson, Långaryd. Ma-
ka till kyrkoherden Jacob
Allgulín.
50 år den 31 augusti.

HULDA ANDERSON.
Fröken, Delsbo. Lärarinna.
50 år den 31 augusti.

VIVI DELIN.
F. Högberg, Stockholm. Ma-
ka till kaptenen Birger Delin.
50 år den 31 augusti.

NAIMA GIERTTA.
F. Helleday, Stockholm. Ma-
ka till friherre Sigurd
Giertha.
50 år den 2 september.

ANNA STENDAHL.
F. Holm, Stockholm. Maka
till förste stadsfiskalen Lars
Stendahl.
* 1854, † 18 augusti.

HANNA ERIKSSON.
Fröken, Backe. Stiftare av
Fjällsjö hembygdsförening
och hembygdsmuseum.
(Se text sid. 949.)
* 1872, † den 17 juli.

Frukostbullar.

375 gr. vetemjöl
1/3 tsk. salt
1 tsk. socker

2 msk. smör el. margarin
3 1/2-4 dcl. mjölk
4 strukna tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Mjölet siktas med bakpulvret, sockret och saltet. I denna blandning finfördelas smöret med fingertopparna. Under omrörning tillsättes så mycket mjölk, att degen kan arbetas samman. Den kavlas genast ut till en kaka av 1 cm. tjocklek och uttages med runt mått till kakor, eller skäres med kniv i rutor. Bröden läggas på smord plåt, penslas med mjölk eller vatten och gräddas genast i varm ugn.

F R I A M Ä N O C H K V I N N O R

AV VERA von KRÆMER.

FÖR TIO ÅR SEDAN KUNDE MAN ännu fälla följande replik, utan att göra sig alltför anspråkslös: Jag känner ingen som har privatbil.

På dessa tio år har allt ändrats. Man känner, utan att försätta sig i någon skrytsam position, massor som ha egna bilar. Flera av ens vänner ha det. Vid alla pensionat stå privatbilarna, ägarna stiga ur och dricka kaffe och kуска vidare och det är inte mera än då man själv någon gång druckit kaffe i någon gästgivargård. Dit man kommit efter »bondskjuts». Vilket betydde häst med kanske en liten grabb som körsven, vilket jag upplevat på en tur i hållande regn till Bydalen, ett av mina mest ödsliga minnen. Nu köra bondpojkar-na bilar och kappas på vägarna, så som de förr kappades efter marknaderna och till julottan, om vem som skulle komma först, kosta vad det kosta ville.

Men det var vännerna... Den nya tiden, som somliga tro så mycket på.

Bilen har öppnat vidder. Den har gjort det möjligt att ta sig fram och slå sig ner, där man annars inte kom utan stort besvär. Man säger nu: ni kan köpa er en stuga inåt landet, det är billigt, ni kan ha en liten gård att vara på var ledig stund och ni bilar dit. Ni är oberoende av tåget, av banan. Ni är oberoende av båtar, ni kan ha en liten motorbåt. Ni är oberoende av allt, som hämmar (utom utgifterna, men de hämma oss ju alla.)

Det ha vännerna gjort. De bo här och var och de fara hit och dit och de äro oberoende. Också av oss... Nu menar

jag inte att vara stygg och grön av avund. Bilen har aldrig lockat mig, jag kan aldrig sitta i en utan att kalkylera över hur trösterikt det dock blir för de närmaste att olycksfallsförsäkringen alltid skall befinnas klarad. Men så bra som bilen är för vännerna, lika bra är den att skapa isolering omkring dem.

Antag att det inte är deras mening att skilja sig från dem av oss, som inte ha bil. Bilen skiljer oss icke desto mindre åt. De bilägande sträcka ut och söka sig ställen, dit andra inte kunna komma, utan de mest invecklade router med tåg och bussar och dyrt och tidsödande blir det med. Samvaron tunnar av. Man kan inte begära att värdfolket skall tillbringa halva natten med att köra hem sina gäster...

Den tiden börjar bli förbi, då sommar-nöjesmänniskorna få ta emot invasioner av vänner om söndagarna. De ha själva räddat sig bort ifrån dem, tack vare bilen. Detta snabba, tjusande samfärdsmedel är tveeggat, det skiljer och isolerar.

Vår svenska sommar, som vi väl aldrig skola bli så internationella att vi beröva vår särprägel, har nu kommit i svampens tecken. Man läser inte alltid högt kring aftonlampan — men man rensar svamp kring aftonlampan. Hela familjen. Det är en ljuvlig tradition, medan mörkret faller på ute och man till en sen måltid får en doftande karott smakprov av sina färtickor.

Och nyss gävo vi oss ut. Vi ha inte bil. Vi gingo på våra ben. Vi togo ett tarvligt tåg, tredje klass. Vi stövlade omkring i skogen, vi äto limpsmörgåsar och vi hit-

tade svamp. Först litet, osäkert. Och så, när en besvikelse började smyga sig på oss, hittade vi massor och gladdes och hojtade åt varandra och voro lyckliga. Och sågo naturen, trängde in i skogen, sågo ljungen lysa i stora fält som aldrig ljung har lyst förut. Och gingo hemåt, trötta och med värk i våra ischiascentraler, som bara hör svamptiden till och därför tas med jämnmod, och satte oss på det pad-diga tåget, och marscherade sista biten och samlades kring lampan, mycket riktigt, och voro eniga och lyckliga. Hösten var kommen, den rika, sköna hösten. Kol fanns i källaren, ved i spisen, svamp puttrade, det skulle bli fjorton burkar av bara den skörden.

Av den svampen ska vi bjuda våra vänner i omeletter. Om de vilja komma till oss. Om deras bilar ge dem lov. Annars få de slippa. Vi skola bevara dem i vänligt minne, nicka så gott, om våra vägar mötas — de gå ju någon gång, åtminstone i bodar. Vi äro glada att vi vaknade till besinning, gjorde oss oberoende av de blanka sköna bilarna och gingo på våra enkla ben och väntade på ett tåg, som inte ens var elektriskt. Vi älska att fara i deras bilar. I alla bilar, utom enstaka löjliga, höga tingestar, som vi föraktfullt skratta åt. Men vi äro dock fria män och kvinnor, som kunna använda våra fötter, steg för steg. Man kommer faktiskt fram på det viset. Och ser mycket vackert. Och vi älska vårt land också vi. Och samlas med varandra — och ägna vänliga tankar åt dem, som bilarna skiljt oss ifrån.

Sommarens facit.

(Forts. fr. sid. 937.)

värdinnans osparda möda att på alla vis pyssla om oss. För åttonde året har jag lärt mig beundra den precision med vilken fru S. sköter om sina hyresgäster. Ofta ha vi så bråttom att vi inte ge oss tid att lägga märke till den anspråkslösa, ihärdiga gärningen som utföres av dem, man inte skriver i tidningarna om. Tack, tack!

Augusti. I en tallbacke med en stor

gran utanför rutan, en riktigt beskyddande granmor, en klocka i hörnet, som pickar tiden sedan slutet av 1700-talet, då farmors mor inrättade sin dag efter samma klocka med dess hängande järnlod, en flik av en sjö, några fåglar, som äta de smulor som falla från vårt bord. Författarlust i själen, bläck i pennan, ett block på skrivbordet i en liten rar stuga med dunkelgrönt möbelyg och öppen spis med en jättestor kaffepanna av koppar, som ofta för tanken till Norrbotten. Efter tre så ljuvliga månader, känner man sig tack-sam och villig att axla arbets-selen igen vid Stockholms bråkigaste gathörn.

En arbets-sommar i stan

har doktor Andrea Andreen-Svedberg haft, men en rik och givande tid i alla fall.

— En arbets-sommar i stan, ja, det låter kanske beklagansvärt, men är i själva verket en högst angenäm upplevelse. Av flera skäl. Där är först Stockholms sommarfäring, nu har man inte gått miste om vare sig vedskutornas silhuetter i kvällsskymningen eller linddoften i Kungsträdgården. Och tänk så mycket man hinner under en sommar! Högar av olästa böcker och tid-skrifter avverkas; de välbehörliga nya hand-dukarna som väntat i månader bli fällade och märkta; och t. o. m. det utlovade manuskriptet som tyngt samvetet se'n jul blir färdigt.

En annan fördel med en arbets-sommar är att dess lediga söndagar framstå för minnet i högre relief. Sigtunas lilla rådhus en junisöndag. En älskad herrgård i Sörmland, den vita fasaden badande i sol och

tystnad, doft av heliotrop, ett svagt plask från fontänen. En stormig färd till Utö med en fridfull vik som mål, solbad på släta, lustigt randiga hällar, mer eller mindre lyckade försök att stå på händerna i vattnet. Och sist men icke minst lyckliga week-ends i en ägandes miniatyrstuga ½ timmes resa från stan, härligt belägen; en lördagskväll särskilt — vår enda varma kväll — på berget ovan stugan med himmelen som en mörkblå sammetspäll och en väldig guld-tallrik till fullmåne.

Guldbröllop firade den 4 aug. presidenten Anders Lindstedt, Stockholm, och hans maka f. Pettersson.

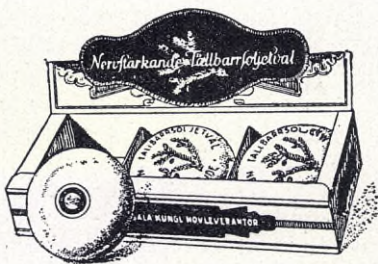

Bröllop firades torsdagen den 15 aug. i Karlshamns kyrka mellan hr. Carl Adlercreutz, Hornsberg, och fröken Helmi Smith, dotter till fil. d.: Otto Smith och hans maka.

Låt barnen njuta av den välgörande tallbarrsoljan, som i högförädlad form ingår i Gahns Tallbarrsoljetvål. Hudvävnaden blir sund, smidig och fast — en viktig förutsättning för allmänt välbefinnande. Använd därför Gahns Tallbarrsoljetvål vid badet och den dagliga toaletten.

Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör

Gahns tvålar äro förstklassiga

KEMISK TVÄTT

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Postadress: Liljeholmen. Telefoner: Söder 33426, Liljeh. 23.

Etablerad 1858.

BUTIKER:

Hornsgatan 170.
Tel. Söder 301 35.

Brännkyrkagatan 2.
Tel. Söder 334 39.

Holländaregatan 13.
Tel. Norr 46 33.

Birgerjarlsgatan 7.
Tel. N. 125 09, 53 73.

Anna Walhialt, Skolvägen 9, Ålvsjö.

Men det är förstås ändå fel att stanna i stan och arbeta hela sommaren om man inte tilläventyrs har för avsikt att resa bort på hösten i stället!

En trogen stockholmska.

Svenska Dagbladets Anita, känd i borgerliga livet som fröken Ebba Friendin, anställd i Turistföreningen, hör till dessa inplanterade stockholmskor, som bli trognare än de infödda. Hon har stannat i staden och med Stockholmsboken som vägvisare gjort en än noggrannare bekantskap med sin stad.

— Jag älskar Stockholm, säger Ebba Friendin. Men det gör förstås alla. Skillnaden mellan mig och de andra älskarna är bara den, att de älska sin stad så högt, att de reser ifrån den, när den är som vackrast, medan jag stannar kvar. Det är sagt så många gånger, att man snart inte orkar höra det mer att Stockholm är underbar som sommarstad. Men det är sant. Jag har upplevat det och vittnar om vad jag erfarit. Om jag skulle beskriva hur omväxlande en sådan upplevelse är, räckte nog inte Idun till. Det är också talat tusen gånger om Djurgårdens härligheter. Rosendals terrass känner väl alla till? Eller promenaden längs vattnet förbi Blockhusudden? Eller ångslupsturen genom Djurgårdsbrunnskanalen? Man behöver inte koncentrera sig på Djurgården, var stadsdel har faktiskt sin sevärdhet. Ibland kan jag ha roligt av att sätta mig på spår-vagn linje 4 och fara runt stan med den. Eller gå i gamla stan med Stockholmsboken. Ja, jag kan inte hjälpa, att det blir reklam för Stockholmsboken. En så omväxlande sommar som jag har haft här mitt i staden, får man nog leta efter. Stockholm är fullt av möjligheter. Men om det regnar? Ja, kanske man då rent av skulle komma på idén att sitta hemma, men något så originellt skulle väl aldrig kunna falla den äkta stockholmarens in!

Var det inte som vi trodde. Ett rikt stycke liv, speglat i facetter efter olika temperament, har blivit den skörd vi bärgat på vår sommarenquête. Alla de som svarat ha haft sin tribut att lägga ned vid sommarens milstolpe, innan de gå vidare.

ETH K.

Plats för fönster och veranda!

(Forts. fr. sid. 940.)

ras vagn; den som är gammal och trött eller sjuk kan också på verandan hämta luft.

Men hur förfärligt få äro inte de balkonger, som herrar arkitekter bestå oss? Ibland kosta de på en dörr till ett smalt räcke, som man inte kan sätta en stol på en gång. Ett slag var det sådant raseri mot alla slag av verandor, att man på ett ålderdomshem på landet rev ned gummornas kära, soliga förstukvist åt landsvägen, där de brukat sitta med sina stickningar för att njuta av solen.

I själva verket är den gamla förkättrade glasverandan inte heller så dum i vårt klimat, man har stor glädje av en sådan under höst och vår och kalla somrar. Helst bör den förstås ha löstagbara fönster. Bara viljan att skapa verandor finns, kan man nog hitta på att göra dem trevliga, vackra och praktiska. På ett ställe tog man salens innanfönster och satte sommartid upp mot det blåsigaste hörnet av en stor öppen veranda samt spände tälttak över. Så blev där en skyddad vrå. Alla trivdes där.

Fysiken hålles fin med Fruksalt-Samarin

Stimulerar till energi och friskar upp hela kroppssystemet genom sin förmåga att utrensa skadliga ämnen från organismen. Pris pr fl. kr. 2:50. Säljes överallt. Obs.! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik,
Stockholm.

— INGEN —

**HUSMODER
KAN UNDVARA
GEFLE GARN**

och

**SVANENS
VÄVNADER**

Åttioårig erfarenhet garanterar varan.

- Bomullsgarn
- Domestiker
- Lärfter
- Hollands
- Madapoiam
- Nainsock
- Flaneller
- Kulörta
- Bomullstyger
- Lakansvävnader m. m.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm.

Samtliga preparat finnes på alla apotek.

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Hel marg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hetsida f. t. 750:—, hetsida e. t. 600:—.
Lediga platser och platssökande 30 öre.
Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av
FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:
EVA NYBLOM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.	UPPL. B.
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvsaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

En gåva.

Det stora modemagasinet "Mimosa" sänder Er som reklam för sin affär

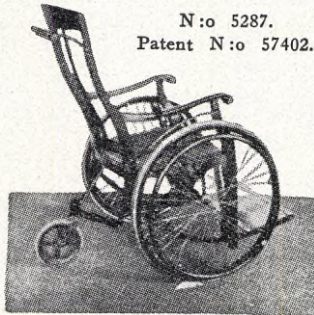
en vacker äkta japansk pärlkedja, 150 cm. längd, för kr. 1:35. (6 st. sändas portofritt mot efterkrav. 3 st. eller däröver sändes portofritt när beloppet sändes förut i pengar, postanv. eller frim. Om endast 1 å 2 st. rek. mot förskotts betalning skall 30 öre medsändas till porto.) Detta pris är satt så lågt, att Ni nästan måste betrakta det som en gåva.

Den nya hattjournalen

över de senaste moderna damhattarna till långt under halva priset sändes gratis. Skriv genast till "Mimosa", Vesterbrogade 138, Köpenhamn.

Gemlas Rullstol

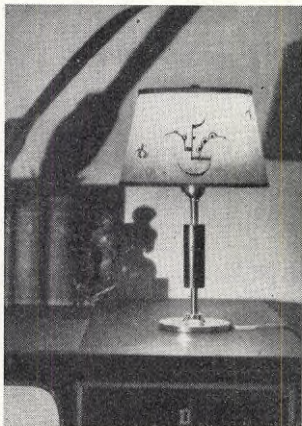
N:o 5287.
Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B
— DI Ö —

Jofurol-Bad, en nikotinhaltig vätska, befriar Edra rumsväxter snabbt och effektivt från de skadegörande parasiterna. Sedan gammalt det enda verkliga utrottningsmedlet.

GÖR ETT FÖRSÖK!
Finnes i flaskor från Kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer.

Priset är överraskande lågt satt på denna vackra, moderna bordstake från NK. Med handmålad pergamentskärm och fot av matt mässing med svart träpelare, kostar den, 38 cm. hög, endast Kr. **19:—**

I blankförnicklad mässing Kr. 19:50

Rekvirera från Belysn.-aod.

A/B NORDISKA KOMPANIET
STOCKHOLM

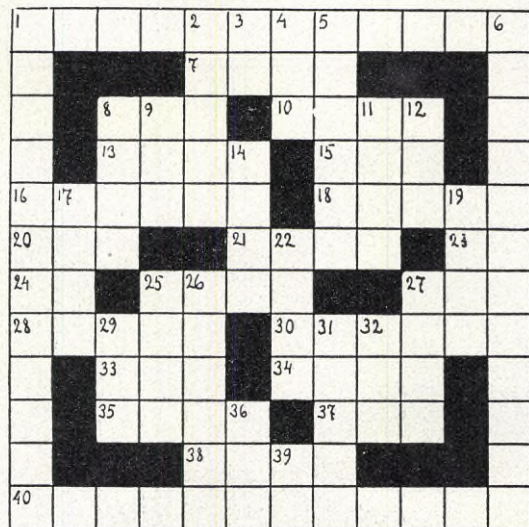
Huvudsumman av det hela är nu det, att alla, som ska vara med att bestämma vid ett bygge — det må nu vara till allmänt eller enskilt ändamål — må tänka *först* på att de människor, som ska vistas *innanför* få det sunt och ljusst och trevligt. Sedan kommer turen till att med dessa förutsättningar göra det yttre så vackert och tilltalande som möjligt. Vi få säkert inte fulare hus för det. Det är intresset och viljan, som skall göra det.

M. T.—G.

Hanna Eriksson †.

Fröken Hanna Eriksson, en av Iduns äldsta vänner, prenumerant sedan första årgången, avled den 17 juli, 57 år gammal i sitt hem i Backe, Fjällsjö socken i Ångermanland. Med henne försvann en personlighet i mer än en bemärkelse, och hennes död skapade ett stort tomrum i den lilla Norrlandssocken, där hon framlevat sitt liv. Hon var född och uppvuxen i ett av socknens mest betydande bondehem, och genom livet bevarade hon kärleken till den gamla fria bondestammen och ramen kring den — hembygden. Utrustad med stor begåvning och ej ringa konstnärlig förmåga och blick sökte hon först och främst i sitt vackra hem visa fram det bästa av vad gammal ångermanländsk bondekultur kan ge. Detta hem har hon förordnat skall kvarstå i orubbade skick. Vidare bildade hon med stora uppoffringar av tid och medel Fjällsjö sockens hembygdsförening och skänkte den en gammal vackert belägen vall med karaktäristiska gamla byggnader. I en av dessa är det meningen att Fjällsjö hembygdsmuseum — också grundat och samlat av fr. Eriksson — skall inrymmas. Som så ofta inför Norrlands bästa hade man inför henne en känsla av att landskapets vidd och rena linjer satt sin prägel på henne, skapat styrka och djup. Och man måste innerligt önska att hennes kärlek till hembygden skall visa andra vägen.

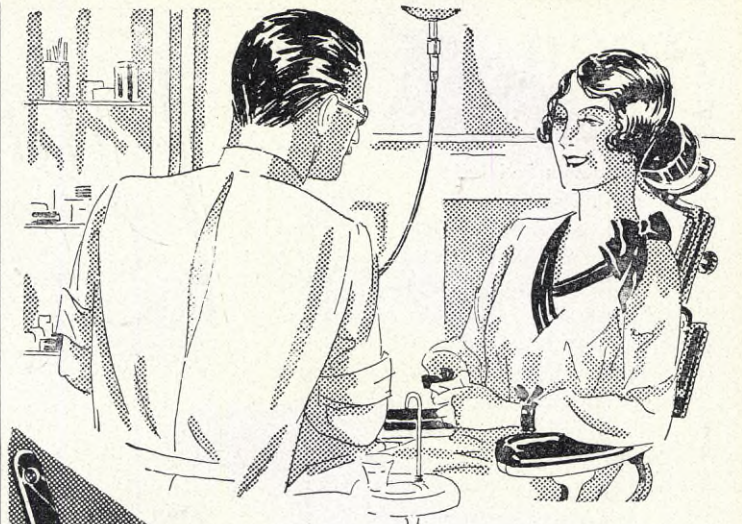
Kryssordstävlan i n:r 35.

Vågräta ord: 1. Utmärker den noggranne. 7. Illa sedd. 8. Åro Moseböckerna. 10. Vattenväxt. 13. Har komponerat Konung för en dag. 15. Daggdjur. 16. Statsförbund. 18. Förekomma på Valborgsmässoafton. 20. Oskarp. 21. Uthärda. 23. Behöver den jäktande. 24. Flod. 25. Omstritt område. 27. Är Karlfeldt. 28. Uniformstillbehör. 30. Lång päls. 33. Finns under matjorden. 34. En av de tre musketörerna. 35. Kattens försvarsmedel. 37. Flod som omtalas i Runebergs Nadeschda. 38. Har man tagit mängdet i sommar. 40. Medtages gärna vid teaterbesök.

Lodräta ord: 1. Person som bådär ofärd. 2. Lapp. 3. Adressanvisning. 4. Administrativ indelning. 5. Metod vid husdjursförädlning. 6. Rosor och törnen. 8. Dansk ö. 9. Tillverkar buteljglas. 11. Kunna endast människorna. 12. Skänkte Prometheus människorna. 14. Får en mor göra med sina ungar. 17. Ökenväxt. 19. Skicklig ryttare. 22. Andfågel. 25. Är man i sjunde himlen. 26. Ersättning. 27. En sådan var Terpsichore. 29. Bör man akta sig för vintertid. 31. Det ouppnåeliga som hägrat för mången. 32. Nödvändigt för ett tåg. 36. Gör man på småsjaar. 39. Postad förkortning.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. å 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 35."

Anti-odontalgica

Helt säkert blir Ni belåten, om Eder tandläkare säger, att Edra tänder äro i gott skick. Och det kommer han att göra, om Ni dagligen omsorgsfullt borstar dem med Vademecum-Tandcrème. Denna svenska folkets tandcrème är sedan gammalt erkänt som ett av de bästa medlen för rationell tandvård.

Ärl. tandläkarebesök
Dagl. tandborstningar
»Lyd hygienens lag —
Vademecum varje dag!»

Le med
Vita
Vackra
VADEMECUM-
tänder

Marknadens
största tub
till 1:— krona.

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 28.

Vågräta ord: 1. Hund. 4. Kiev. 8. Skot. 12 Utö. 13. Radvis. 15. Rår. 16. Letter. 18. Sjåare. 20. Hummerburk. 23. Kår. 24. Anny. 25. Hel. 27. Parti. 29. So. 30. Julia. 32. Or. 33. U. S. A. 35. Tun. 36. N. N. 37. La. 38. Ran. 39. Eld. 40. So. 41. Ofödd. 43. Hu. 45. Arter. 47. Fru. 48. Kalk. 50. Aar. 52. Svartklädd. 56. På-laga. 58. Uteliv. 60. Ore. 61. Galant. 64. Ada. 65. Veva. 66. Lock. 67. Osed.

Lodräta ord: 1. Hull. 2. Ute. 3. Nöthår. 4. Karma. 5. Id. 6. Ev. 7. Visby. 9. Krakel. 10. Oår. 11. Trea. 13. Rem. 14. Sju. 17. Turturduva. 19. Århundrade. 21. Ens. 22. R. N. O. 23. Karaff. 26. Lins. 27. Polo. 28. Isad. 30. Jula. 31. Anor. 34. An. 35. Te. 42. Örslev. 43. Hat. 44. Ulk. 46. Tad-las. 48. Kraal. 49. Klunk. 51. Spov. 53. Agg. 54. Ätt. 55. Kvad. 57. Åre. 59. Ide. 62. Lo. 63. Ac. Fru Anna Söderlund, Kabys-gatan 4, Göteborg, och Iris Törn-qvist, Upplandsgatan 13 B, Stock-holm få vardera kr. 12:—.

M. ZADIGs

Divi Hud-Crème.

Den crème som huden tarvar.
Skönhetsbevarande.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör,
Nederlag i Stockholm, Brunkebergsg. 4.
Nederlag i Göteborg: Chalmersgatan 20.

Flick-pension i Alperna.

CHEXBRES vid Lausanne

Modernast inrättade och ledande institut i Schweiz, med fullt utbyggd skola (studentex., handelsdiplom, moderna språk, hushåll, musik, sport, hälsolära, o. s. v.) i vackraste och utomordentligt hälsosamt läge vid Genève-sjön. Filialinstitut till Prof. Busers bekanta pension i fjällkur-orten Teufen vid St. Gallen, Schweiz.

Scen och Film

Operasäsongen är i full fart för turisterna. På samma gång passar man på att experimentera med en och annan nybesättning. Sålunda gingo vi att höra och beskåda Irma Björck f. f. g. i *Bocaccio*, som trots sina strålande melodier är en ganska släpig operett — eller är det regins fel? Irma Björck har en frisk och behaglig röst och en elegant apparition, varför man tacksamt annoterar varje gång hon tillåtes göra andra än gumroller, men för *Bocaccio* har hon inte tillräcklig pondus och hon spelar i likhet med flera operakolleger alltför mycket amatörteater. E. N.

Om man kunde begripa Hollywooddirektörernas mentalitet! Här ha de t. ex. en stor karaktärsskådespelare av intellektuell typ, John Barrymore. Och så plocka de in honom som romantisk storfjägare i rasande snöstormar bland höga alper, där han just inte har mycket mer att göra än låta bli att raka sig och stirra mörkt och vilt på den blonda Gretchen han älskar. Det är synd på en sådan konstnär och knappast någon tillgång för en ganska spännande, rapp, men dock kolportage-historia, som obegripligt nog döpts till *Edelweiss*.

Miss Bio.

Av dåligt ljud och dålig film blir, enligt filmannonserna, en utmärkt ljudfilm — säg sedan att det inte sker under än i denna dag! "*Kapten Lash*" är en sjömanshistoria utan något som höjer den över övriga medelmåttor i genren, och den gamla gramfonen i orkesterdikets dunkel är inte värd många suckar. Journalen var kanske dystrast. Unras vem som lurat i herrar filmägare att svenska folket betalar entré till en bio på Drottninggatan för att höra hur det låter ute på Drottninggatan?

Miss Bio.

Musernas änkesäte.

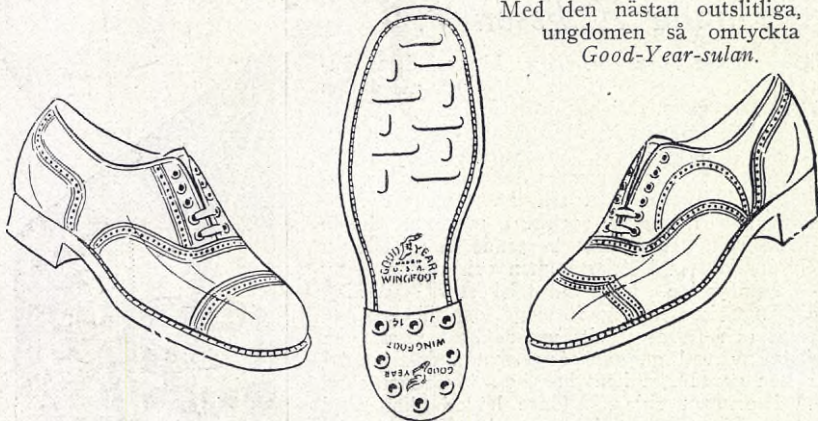
(Forts. fr. sid. 941.)

vippa och var förbjuden att tala högt vid middagsbordet, men den verkliga skillnaden var inte sär-

Florodol var morgon ny,
förlänar frisk och vacker hy
PARFYMERI FLORA, GÄVLE

Praktiska Skor för Skolbarn

Med den nästan outslitliga, av ungdomen så omtyckta Good-Year-sulan.

Gossko av brun kalv

25-27	28-30	31-33
13: 50	15: 50	17: 50
34-36	37-39	40-41
20: 50	22: 50	24: 50

Flicksko av brun kalv med ljusare isättning.

25-27	28-30	31-33
12: 50	14: 50	16: 50
34-36	37-39	40-41
19: 50	21: 50	23: 50

Kembels

65 Drottninggat.
3 Stora Nygatan

5 Hamngatan
6 B&S:t Paulsg.

skilt stor. Uppfattningen om den feminina personen som försörjningsfaktor n:r 1 satt i orubbat bo, och hon hade säkert inte vrenskats och rest någon opposition.

Fredrik Thomson hade lärt henne bridge och övervakat byggnaden av en tennisplan i parken samt burit in åtskilliga rebelliska böcker i biblioteket, men sedan? När han ännu var skolpojke hade han sett ett teaterstycke, som handlade om en mycket äldre, charmerande lady och en dåraktigt förälskad yngre man, han minde inte nu vad pjäsen hette, men själva patentmedicinen: hjältinnan, som slutligen en dag visar sig utan några toalettbordets trollmedel som ett alderdomens spöke, var inte på minsta vis tillämplig här. Fru Monika på Svarthäll behövde ingenting maskera, om mer än 27, 28 hade ingen kunnat tro hennes ansikte, men problemet stod likafullt kvar. Om han skulle gifta sig med henne nu, så skulle de första fem åren vara all right, men efter tio skulle hon ha passerat de femtio, och skulle hennes undantagsställning männe då bestå? Som läkare kunde han inte annat än vara skeptisk, och han lyckades hålla blicken kvar vid alla dessa negativa skäl ända tills hon nu i förrgår börjat tala om att hon tänkte göra en resa.

En resa, vart då? Till Stockholm för att köpa kläder? Nej, betydligt längre — ingen särskild plats, men Europa i sin helhet. — När ens allmänbildning låg efter så mycket som hennes, måste man dyka ut ordentligt för att fylla luckorna.

Så hade hon svarat honom, men det var naturligtvis bara ord, och bakom dem låg något annat. Blotta föreställningen om att förlora henne förtog honom all balans, och han ställde cykeln ifrån sig mot grindstolpen med en duns, så att dess snurrande hjul for ner i diket.

I samma ögonblick blev han varse att någon stod bakom häcken och skrattade åt honom. Hur roligt och rent var inte ansiktet under den bredbrättade hatten, men den gråa klädningen var varken urringad eller kort, och en riktig grand-tants-schal av lilafärgad ullgarn låg över hennes axlar — ingenuen, som inte kan förmås att lämna sitt fack var åtminstone inte hennes fall!

"Jag har varit till skogsvaktarens med Jack, — de skola ha honom, medan jag är borta, jag litar mycket mer på dem än på jungfrurna", sade hon, i det de började gå bredvid varandra på en sidogång.

"Men ni ämnar då väl inte resa i eftermiddag?" utbrast Fredrik Thomson med sin barskaste ton, som han brukade anta när en patient alltför självrådigt underlåtit att följa hans föreskrifter.

"Nej, inte riktigt, men det återstår inte mycket av packningen och till söndag kväll har jag tingat sovvagnsbiljett. En barndomsvän, som är gymnast i Berlin, skall möta mig där, och följa med

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

mig söderut, hur långt ha vi ännu inte bestämt oss för."

"Åh, ett sådant där hotell-rotterande kommer ni inte att trivas länge med — det passar inte för hederliga landsortsbor från Norden som ni och jag", sade han raljerande, men hon hade svaret färdigt även på det.

"Det har jag också förutsett", sade hon strax, "och därför har min väninna också hyrt oss en liten villa, dit vi skola dra oss tillbaka till våren eller förr. Hon fick fullmakt att styra om det som hon själv tyckte, och så blev det i Weimar, det passar väl utmärkt! Ni minns väl, när vi läste Heine i vintras att han kallade den staden för musernas änkesäte!"

Men när hon kommit så långt tvärstannade han plötsligt och vände sig emot henne.

"Nej, fru Monika, ni får inte alls resa! Ni måste stanna här, — ja, inte här, utan hos mig — därför att jag älskar er —"

Han sade det utan att darra på röst, helt och hållet som ett dräpande och avgörande argument, men den stora ådern i hans panna, som avtecknade varje sinnesrörelse, svälde till, och han lyssnade andlöst efter bekräftelsen.

Men det kom ingen sådan, hon skyndade att sänka sitt huvud, så att hatten garderade henne, och ingen hade riktigt kunnat tyda det hastiga skuggspel, som gick över hennes ansikte. Ett enda ögonblick, just när hon nåddes av ordet "älskar" fick hon som ett sken av receptivitet, något av blomkalk, som dricker in solen, men nästa var det åter stilla som förut.

"Käre doktor Thomson", sade hon lugnt, "vi ha varit så goda vänner och haft så mycken glädje tillsammans, låt oss nu inte förstöra slutet! Jag skall tala om något för er, som jag hittills har tegt med, och det är att jag hade sett er en gång förut, när ni första gången kom hit. För många år sedan, när jag var nygift, reste min man och jag på väg till en kurort genom er barndomsstad och gjorde ett besök hos er far mellan tågen. Doktorinnan och er äldre syster var borta, och vi suto i herrummet och drucko portvin, då ni kom tassande ner från barnkammaren med håret på ända. Ni hade stått och borstat tänderna, då det kom en uggla flygande mot fönstret, och ni blev förskräckligt rädd, det bar syn för sägen, ty nästan all tandcremen satt i stora skära klickar på nattskjortan. Den lilla tavlan har jag behållit, och den överlämnar jag nu till er, så glömmer ni snart det andra!"

"Glömmer", sade Fredrik Thomson vredgat, "där kommer ni med situationens oförsvarligaste ord!"

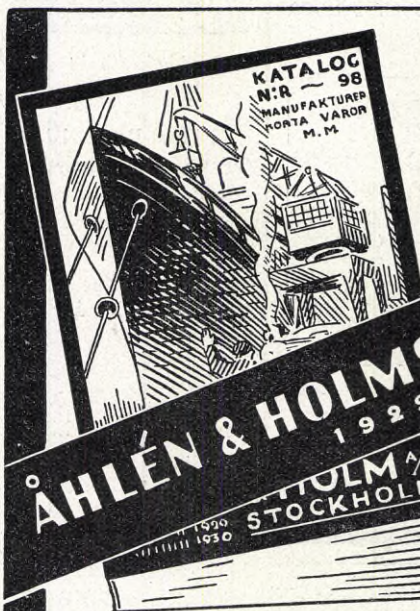
SILVO

SILVER - POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER, ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SÄLJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR 1:00

UTKOMMEN I DAG

ÅHLÉN & HOLM A.-B. JÄTTEKATALOG 1929 - 1930

Sändes gratis
och portofritt.

Insänd
nedanstående kupong

Insänd denna kupong i öppet kuvert frankerat med 5 öre.

Den nya huvudkatalogen innehåller 474 sidor med illustrationer och beskrivningar på mer än 12,000 olika artiklar.

Från oss kan Ni köpa allt under full garanti och till genomgående billiga priser

ÅHLÉN & HOLM A.-B., STOCKHOLM 20.

Sänd mig gratis och portofritt Huvudkatalogen 1929-1930

Namn:

Adress:

(Till förutvarande kunder sändes katalogen utan rekvisition) Nr. 162

Förstår ni inte att det är det samma, som att säga åt den blinde Titta hit! och åt den sömlöse Sov gott! Men res ni, så få vi se, om inte något är annorlunda, när ni kommer tillbaka!"

Och fru Monika reste, och snön hann packas till drivor och smälta igen, utan att något budskap kom om hennes hemkomst. Men en dag efter påsk hade Stadsposten en fet notis, som tillkännagav förlovning — eklaterad i Weimar — mellan fru Monika Lundevall och den unge lovande skalden Göran Brag. Doktor

Thomson gick till bokhyllan och slog upp honom i en Vem är det — där, mycket riktigt — född 1903! Jo, jo, musernas änkesäte bar sina frukter!

Den aftonen gjorde doktor Thomson sin entré i vira-klubben bland stadens fäder, och så småningom började han uppskatta sin hushållerska efter förtjänst, köpte bil och blev stadsfullmäktig.

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Tjocka ben.

N:r 44. Kan Idun giva mig något råd att få mina ben smälare? Läste en gång i en tidskrift att man genom något slags omslag kunde taga bort överflödigt fett. Nu undrar jag om Idun kunde giva mig upplysning om det

är meningen att en vanlig linda av t. ex. bomullslärfat skall våt vras om benet om kvällarna eller hur detta skall göras? Om denna kur gör någon verkan, huru länge kan det ungefär dröja innan man ser något resultat?

Prenumerant sedan 1924.

Svar: Antagligen är det inte bara benen som äro tjocka, utan ni har kanske anlag för fetma i allmänhet. Var därför noga med dieten och undvik sötsaker och annat fettbildande. — För att få smidigare ben och utjämna ojämt fördelat fett, bör ni varje morgon ta en serie lämpliga gymnastiska rörelser, isynnerhet benrörelser. En som är bra är att gå några slag på tå kring golvet.

Man har hört talas om omslag med svagt saltvatten mot tjocka ben. Vill ni anbringa sådana om kvällarna, så blöt vadd och lägg vaxtaft över, ty omslagen böra vara vätvärmande om de skola göra någon som helst nytta. 3 à 4 veckor bör kuren vara; gör uppehåll om huden blir irriterad. — Massera benen på vadorna nedifrån och uppåt morgon och afton.

Motion ute i friska luften är en viktig sak, isynnerhet om ni har ett stillasittande arbete.

Torrt hår.

N:r 45. Vore mycket tacksam, om Idun ville vara snäll och ge mig anvisning på något preparat, varmed jag kunde gnida in mitt torra, färglösa hår (mörkt) så att det får näring och glans. Vanligt flott gör mycket god verkan, men luktar "stekt fläsk", varför jag ej vill använda det. Astrid.

Svar: Gnid in i hårbotten 2 gånger i veckan och alltid efter hårtvättning med vanlig svavelpomada, som både ger glans åt håret och näring åt hårrötterna. Borsta håret väl varje afton.

Slapp byst.

N:r 46. Finns det något effektivt medel mot slapp byst.

49 år.

Svar: Begagna bysthållare och utför bröst- och armgymnastik varje dag. Er andra fråga kan ej besvaras i dessa spalter.

Välvärdade händer med

NIVEA-CREME

trots husligt arbete.

Varje husmor kommer helt säkert att hälsa detta meddelande med glädje. Hon vet nämligen hur illa hushållsarbetet går åt händerna. Hon vet också, att röda och nariga händer kunna förstöra glädjen för henne i sällskapslivet. Skydda därför Edra händer mot smuts och hård hud, genom att dagligen ingnida dem med ett tunt lager Nivea-Creme. Endast Nivea-Creme innehåller Eucerit och tränger fort in i huden utan att efterlämna någon fet glans. Den bevarar Eder hud mjuk och fin trots allt hushållsarbete.

Nivea-Creme i askar å kr. 0,50, 1,20 och 2,—.

Nivea-Creme i tuber å kr. 0,90 och 1,50.

NIVEA-CREME tränger in och efterlämnar ingen glans!

Generalagentur för Sverige: A. SANDSTRÖM & CO., GÖTEBORG

Räcka krafterna till?

Än till arbetet — än till möten — så hit, så dit — helst — med hjärnan klar — kämpande denna dagliga kamp för tillvaron, som nutidens jäktande liv ju är! Räcka krafterna till? Kom ihåg: Organismen, nerverna, hela systemet lida dag efter dag och månad efter månad, under detta tempo. De flesta äro i behov av naturens eget botemedel, *radium* — och borde följa läkarnas råd: Använd *Miradium-salt*, det enda vetenskapliga preparat, som innehåller äkta *radium* — i noggrant avpassade och de mest verksamma doser. *Miradium-salt* är kuren också mot reumatism, ischias, gikt, blodbrist, nervlidanden, sömnlöshet, ämnesomsättningssjukdomar, maglidanden, trötthet och ålderdomssvagheter.

Miradium-salt fås på apoteken à kr. 6.50 pr glas till i månads bruk.

Röda fläckar.

N:r 47. Sedan en längre tid vanprydes min näsa av några röda fläckar, orsakade därav, att blodet trängt fram till huden. Jag kan nu ej erinra mig, om utkramning av pormaskar varit orsaken men antar, att så är fallet. Jag undrar, om det finns någon möjlighet att avlägsna dessa fläckar, och vore i så fall synnerligen tacksam för råd hur jag därvid skall gå tillväga.

Idunprenumerant, som aldrig frågat förr.

Svar: Mycket troligt att obehaget kommit av att ni klämt ut pormaskar på näsan. Lagg på kvällarna på ett varmt omslag av lindblomté och massera därefter in en blandning av svavel, kamfer och lanolin.

Fru Skönhetsdoktor.

FRÅGOR OCH SVAR!

Vademecum.

Fråga: Kan *Idun* tala om vad *Vademecum* betyder på svenska. Har hört att det lär betyda "följ med mig" och undrar om det stämmer.

Latin.

Svar: *Vademecum* betyder "gå med mig".

Fläderbär.

Fråga: Kan *Idun* vara vänlig upplysa mig om hur Hyllesaft och Hyllegelé beredes?

Mångårig prenumerant.

Svar: Saft av hylle- eller fläderbär samt gelé av samma beredas alldeles som saft eller gelé av t. ex. svarta vinbär men är troligen inte smakligt utan tillsats av andra bär.

Utstyrsel.

Fråga: Som jag i den närmaste framtiden ämnar börja sy för min utstyrsel men är oviss huru många dussin av bord- och sänglinne samt handdukar jag bör beräkna för ett tjänstemannahem, (2 fa-

miljemedlemmar och en tjänstärinna), ber jag *Idun* vara vänlig ge mig ett råd härom.

Fästmö.

Svar: Det beror ju alldeles på råd och lägenhet hur mycket man vill skaffa till sitt linneskåp. I allmänhet är det ju trängt om utrymmet, och folk föredrar att ej ha så stora förråd utan hellre skaffa nytt när så erfordras. Endast av handdukar och servetter kan det vara tal om att anskaffa dussinvis. Men utomstående kunna näppeligen ge råd härvidlag.

Etikettfrågor.

Fråga: Genom giftermål har jag kommit in i förnäma umgängeskretsar och har det svårt och obehagligt, emedan jag ej är hemmastadd i det mesta som rör etikett. Jag vill ej förråda min okunnighet för att ej bli utsatt för hån och åtlöje inom mitt nya umgänge.

Denna gång vill jag fråga om Ni välvilligt ville giva mig upplysning om huru och när visitkort skola avlämnas och emottagas samt beskrivning över vad de olika vikningarna i hörn och kanter betyder. Det är så svårt att reda sig då man kommit i högre samhällställning än förut. Jag har uppfostrats under mycket enkla förhållanden där ordet etikett knappast varit känt.

Okunnig och orolig.

Svar: Skaffa er *n:r 3* av *Idun* för i år. Där står en uppsats benämnd "Hur uppför man sig" av *Sigrid Stjernsward*, där visitkortsförågan m. m. grundligt avhandlas.

Kringlor.

Fråga: Skulle *Idun* vilja giva mig en beskrivning på små kringlor — något i samma väg, som *Söderteljeringlorna*, fastän godare än dessa. De böra ej vara för söta eller feta, utan porösa och lätta.

Flitig köpare av Idun.

Svar: S. k. *Sudna kringlor:* 3 ägg, 4 msk. tjock grädd, 70 gr. socker, 280 gr. siktat vetemjöl, 1 tsk. hjorthornssalt.

"Det är mammas tvål"

det är

Björkväl Prins av Parma

som man talar så mycket om.

Björksaften, naturens förnämsta skönhetsmedel i förening med finaste växtoljor och balsamiska ämnen, vetenskapligt sammansatta under kontroll av Professor Håkan Sandqvist, har gjort Björkvälen till ett verksamt medel, som giver hyn friskhet och ungdomlig skönhet in i ålderns sena höst. Överfettad och sammetslen, med björkens friskhet och rosens doft, förblir den hyns bästa hudcrem och vår tids förnämsta skönhetsvälv.

Ungdomlig skönhet — Eder belöning.

Pris 75 öre.

FABRIKS BOLAGET PARMA, Stockholm.

Äggen och grädden vispas tillika med sockret i 20 min. Större delen av mjölet, väl blandat med hjorthornssaltet, iblandas och degen arbetas väl. Den utbakas med resten av mjölet och rullas i smala strimlor till kringlor, vilka några i taget läggs i kokande vatten att koka tills de flyta upp. Sedan de avrunnit läggs de på smorda plåtar och gräddas i svag ugnsvärme, tills de få en vacker ljusgul färg.

Kunna förvaras länge utan att bli dåliga.

Anställning.

Fråga: Vore tacksam få veta vad som fordras och vart man kan ställa ansökan om plats i folkpensioneringen. Hur stor lön?

Ständig prenumerant.

Svar: Fordringar äro att efter skolan ha haft någon plats, d. v. s. någon slags tjänstgöring. Ansökan ställes till Pensionsstyrelsen.

Lönen är i början 4:25 pr arbetsdag för att efter någon tid stiga till 5 à 6 kr. per arbetsdag. Efter 1½ år blir lönen ungefär 1710 kr. om året.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch.

Gardiner.

Fråga: Beder härmed om råd huru jag lämpligast bör sätta upp gardiner i en sovalkov, där fönstret har utseende enligt skiss.

Har försökt olika sätt, men ej fått den trevlig, på grund av dess sneda fönsterbräde.

Rädlös fru.

Svar: Den enklaste lösningen är att spanna de båda fönsterhalvorna över hela höjden med rynkad voile eller marquisette (färgad konstsilkevalitet) på tunna mässingstångar. Ett gardinarrangement med drapering gör det hela endast tillkrånglat. Möjligen kan Ni sy smala långgardiner med ett rynkat dubbelhuvud över gardinbrådan.

Tapeter och textilier.

Fråga: Hurudana tapeter, gardiner, matta, (mjuk) och möbelyg i komb. vardags- och matrum, möblerat med antikt 1700-tals skåp, runt pelarbord, gamla stolar samt låg bokhylla allt i ganska mörkpolerad björk.

Fetma minskar nöjet!

En munter dans är icke fullt så munter, som den kunde vara (för någon av parterna), om man väger 80 kg. i stället för 60! I så fall skulle icke ens den stilfullaste parisermode göra sig riktigt. — Alltså — bli smärt, långsamt, men säkert — utan diet — utan den allra minsta skada för hälsan — genom *Facil*-pastillerna. *Facil* har hjälpt tusentals kvinnor (och män), som skrivit till oss om de goda resultaten. Följ blott bruksanvisningen! *Facil* fås på alla apotek à kr. 4.— per glas à 100 pastiller. Bruksanvisning, normalviktstabell samt uttalanden från folk, som blivit smärta genom *Facil*, medfölja varje glas.

Hurudant överkast till ottoman i samma rum? — Hurudana gardiner i rum med benfärgad barockmöbel klädd med rosa och något ljusgrönt siden. Trevlig armatur till rummen? Hur lättast och bäst fästa upp gardiner med undergardiner eller draggardiner?

S. P.

Svar: Tapet i gulbeigerost. Möbelyg av randigt linne i djupblått, jordbrunt och linnegrått. Gardiner i jordbrunt med inlock av blått och grått samt matta i samtliga färger. Som takbelysning en empireampel.

Blekgröna gardiner i rummet med barockmöbeln samt en kristallkrona i stil med rosa siden-skärmar. Fäst övergardinerna på en vanlig furubräda och häng draggardiner på en tunn mässingstång under brådan.

Tapeter.

Fråga: Ett rum med 3 par fönster och möblerat med möbel i guld, klädd med ljusblått siden och med matta i beige botten med mönster i blått och skärt, skall tapetseras. Vad för färg på tapet föreslås? *Fröken Maria.*

Svar: Välj till omskrivna rum en ljus beige crème färgad tapet med svag rosa ton och måla limfärgsfrisier i svagt beigeblått, som indela väggarna i fält. Åtskilj tapet och fris med smala trälistor i antikguld. Dörrar och foder i gråbeige.

RED: S BREVLADE.

S. k. Klipparti. Prov på den omskrivna växten för bedömning av namnet saknades i brevet.

H. L. Alltför bagatellartat och utfört.

Ateljé Hemkonst

Teknisk skola för konstnärligt arbete i hemmet.

Meddelar undervisning i följande konstgrenar:

PORSLINSMÅLNING

Ämnen: Mönsterritning, akvarellmålning av blommor m. m.

HANDTRYCK

Ämnen: Skärning av klichéer, mönster-ritning m. m.

LÄDERPLASTIK och GYLLENLÄDER

Ämnen: Mönsterritning, ornamentsmodellering m. m.

SCHABLONMÅLNING

Ämnen: Ritning och skärning av schabloner m. m.

SIDEN- och TYGMÅLNING

Ämnen: Mönsterkompositioner m. m.

PERGAMENTMÅLNING, KRITMÅLNING, BATIK

Skolans elevavgifter:

Varje kurs omfattar 16 tim. (8 lektioner), avgift: första kursen kr. 40:—, efterföljande kr. 30:—.

Intyg och betyg utfärdas.

Kurserna börja med valfria dagar från 1 Sept.

Anmälningar mottagas och alla upplysningar lämnas av skolans föreståndare och ledare av undervisningen: Fru Celina Runeborg, Östermalmsgatan 25—27, Sthlm. Telefon Ö. 60 20.

Hemkonst Hemkonst

mottager beställningar å konstnärliga hemarbeten och lämnas därvid garanti på ett högt kvalitetsarbete.

omfattar även en förstklassig mönsterexpedition. Konstnärliga mönster komponeras efter mått och till särskilt uppgiven sak. T

GODA

ättik- **INLÄGGNINGAR**

fordra

FALU-ÄTTIKA

FRUKTEFTERRÄTTER.

Efterrätter med frukt höra årstiden till, och vi skulle utan olägenhet kunna servera sådana så gott som alla dagar. Sammansättningarna kunna ju varieras i det oändliga, allrahelst nu mitt i bär- och fruktsäsongen. Men variationerna äro ju icke beroende endast av de olika fruktslagen utan lika mycket av de många olika tillsatser, varmed frukten kan kombineras. Det skulle vara ganska lönlöst att uppräknas dem alla: olika slag av bakverk, sufflésmetar, gräddkombinationer o. s. v. Här finnes knappast någon gräns för husmoderns fantasi och uppfinningsförmåga.

Bland de vanligaste och mera lättlagade kombinationerna utgör frukt-paj ett exempel. I kokbokslitteraturen förekomma en mängd olika beskrivningar på denna rätt, och jag gissar, att mina läsarinor ge mig rätt i att de äro mer och mindre goda. Lika läcker, som en frukt-paj är, när pajdegen är rätt sammansatt och väl gräddad och pajen i övrigt är rätt behandlad, lika tung och tråkig blir rätten, om man tagit för mycket mjöl eller ägg i degen eller denna blivit för dåligt gräddad. Här kan man med skäl säga, att små orsaker ha stora verkningar.

Följande proportioner på pajdeg ger ett läckert resultat:

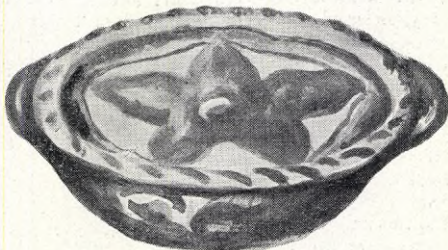
150 gr. smör, 150 gr. mjöl, 20 gr. socker, ½ ägg, 1—2 bittermandlar.

Man rör smör och socker smidigt, varefter den skällade och rivna bittermandeln jämte det söndervispade ägget tillsättes, och mjölet arbetas in. Degen ställes på kallt ställe att vila (gärna över en natt).

Som fyllning i frukt-paj användes råa frukter eller bär t. ex. rabarber eller äpplen skurna i bitar, päronbitar, plommonhalvor, blåbär, körsbär, hallon o. s. v., varje sort för sig eller olika slag blandade tillsammans. I en eldfast form lägger man frukten varvvis med strösocker. Degen kavlas ut till ett lock, som väl täcker formen, och ovanpå detta lägger man tukavlad och utsporrad deg i lämpliga figurer som garnityr. Man kan pensla med litet äggvita eller vatten mellan deglocket och garnityret, så fastnar detta bättre. Pajen gräddas härpå i medelvarm ugn, tills den fått färg och frukten är mjuk. Om frukten eller bären äro mycket saftiga är det

fördelaktigt att stjälpas en liten emaljerad kopp, aluminiumbägare el. d. mitt i formen, innan frukten lägges i. Under gräddningen, när frukten saftar sig, samlas en stor del av vätskan i koppen, varigenom pajen verkar mindre vätskebemängd.

I stället för att använda degen endast som lock, kan man bekläda hela formen med deg. Man lägger då först en botten av deg i formen och gräddar denna lätt. När formen är kall, bekläder man sidorna med deg, fyller härpå i frukten med socker och placerar ovanpå ett deglock med garnityr, som ovan beskrivits. Pajen gräddas sedan på vanligt sätt, se bilden.

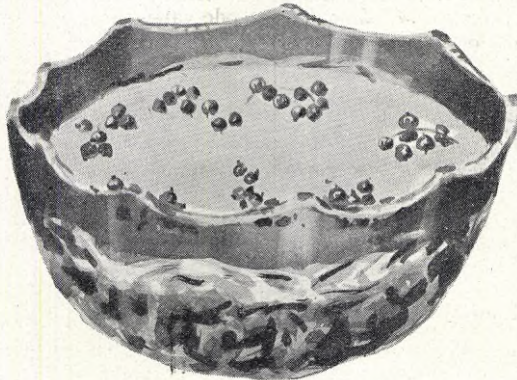
Frukt-paj.

Pajen serveras helst nygräddad men avsväljad. Nedan följer beskrivningar på några andra goda efterrätter med frukt.

Äppelsufflé (för 8 pers.).

8—10 stora äpplen, vatten, socker, sylt (av jordgubbar eller hallon), 100 gr. smör, 4 dcl. mjölk, 100 gr. vetemjöl, 100 gr. socker, 4 ägg.

Äpplena skalas och befrias från kärnhusen samt förvällas i litet sockervatten. De ställas i smord eldfast form och fyllas med sylt. Mjöl och smör få koka upp i en kastrull, mjölet vispas i, och smeten får koka 10 min., då den lyftes av elden. Äggulorna tillsätts en i sänder under kraftig omrörning och sockret blandas in. När smeten är fullkomligt kall nedskäras försiktigt de till hårt skum slagna äggvitorna. Sufflésmeten hälls över äpplena i formen, som sättes i medelvarm ugn, tills

Kungsgräm.

massan är gräddad c:a ¾ tim. Den kan avprovas meddels vispkvist.

I stället för äpplen kan annan frukt användas.

Fruktgratin (för 6 pers.).

½ lit. äpplen, 3 päron, 2 bananer, 50 gr. aprikoser (torkade), 2 msk. hackad mandel, ½ dcl. grädde, 2 äggulor, 1 kkp st. skorpor, 1 kkp socker, 100 gr. smör.

Tillagning: Frukten skalas och klyves. Aprikoserna blötläggas väl och torkas. Frukten doppas i vispat ägg blandat med grädde och vändes därefter i st. skorpor blandat med socker. Den lägges i lager i smord stekpanna och gräddas i het ugn. Kakan lägges upp och serveras varm; överströdd med socker och mandel.

Äppelbeignet (för 8 pers.).

250 gr. mjöl, 1 flaska öl, 5 msk. kronolja, 2 ägg, 2 lit. äpplen, socker.

Till kokning: Kronolja, socker. Mjölet röres ut med öl, olja och äggulor till en tjockflytande deg, och de till hårt skum slagna vi-

ÖRGRYTE KEMISKA

KUNGL. HOVLEVERANTÖR

GÖTEBORG

UTFÖR ELEGANT

KEMISK TVÄTT

och FÄRGNING

Ombud å de flesta platser i Sverige. Gods kan även insändas direkt under adress Göteborg.

Klänningar

Dräkter

Kappor

Kostymer

Uniformer

Överrockar

Mattor

Gardiner

Draperier

Täckor

Filltar

torna tillsättas sist. Äpplena skalas, befrias från kärnhus och skäras i ej för tunna skivor. Dessa vändas i strösocker, doppas hastigt i beignetsmeten och kokas vackert gulbruna i upphettad olja. Kakorna tagas upp med hålslev, få rinna av på gråpapper (eller på en kaka spisbröd) och sockras över, medan de äro varma.

Päronkaka (för 6 pers.).

4 ägg, ¼ tsk. salt, ¼ tsk. socker, 3 dcl. grädde, 6—8 stora, skalade och i tärningar skurna päron, socker.

Till pannan: Smör.

Äggulorna vispas med salt och socker. Grädden och de till hårt skum slagna vitorna tillsätts. En omelettpanna smörjes väl, smeten slås i och sist pärontärningarna som legat sockrade i en stund. Pannkakan gräddas i god ugnsvärme. Den välves så upp på hett fat och överströs med grovt socker.

Kungsgräm (för 6 pers.).

½ lit. tjock grädde, 6 blad gelatin, 3 äggulor, 1½ msk. vaniljsocker och 2 msk. strösocker.

Blandade frukter: Jordgubbar, körsbär, mandelstrimlor, melonbitar, svarta vinbär o. s. v., ¾—1 kkp socker.

Frukterna sockras ned i en djup glasskål. Äggulorna röras kraftigt med vanilj och socker, tills blandningen blir ljus och pösig. Grädden vispas till skum och blandas försiktigt med äggsmeten. Gelatinet upplöst i litet varmt vatten tillsättes, och blandningen lägges över frukten i skålen och ställes på kallt ställe några timmar. Rätten garneras med glaserade röda eller svarta vinbärsklasar, se bilden.

Fin äppelkrans med sauce rouge (för 8 pers.).

200 gr. sötmandel, 150 gr. smör, 75 gr. vetemjöl, 3 ägg, 200 gr. socker, 2 lit. äpplen, 1½ kkp socker, 3 kkp vatten.

Till garnering: Glasyr, 10 pistaciemandlar.

Sauce rouge: 4 dcl. tunn grädde, 4 äggulor, 1 vaniljstång, 2 tsk. potatismjöl, 2 dcl. tj. grädde, 2 msk. jordgubbssylt, (socker).

Prova vår avkännare
högt uppskattade

KLASS II PILSNER

A.-B. HEMBRYGGERIET

HELENEBORGS. 15, STOCKHOLM

TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Äkta endast i "Slottsgryns" påsar med ovanstående etikett.

INGET HEM
BÖR SAKNA

IDUNS KOKBOK

FJORTONDE UPPL.

NEDSATT PRIS 6 KR.

Fullst. omarbetad och utvidgad.

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

LUCKS UTSÖKTA
KAFFEBLANDNING

4.90 PER KG.
PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG. 12.25
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

BAGERIER:

LEKSANDSBAGERIET

Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod

Birger Jarlsгатan 53

BAND, SPETSGARNITYR OCH SCARVES:

Sucksdorffs Bandhandel

Hamngatan 38.

SUNDINS

65 DROTTNINGGATAN 65
damfriserinö

FOTOGRAF:

SANDELS JOR

Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29

GARN & HANDARBETE:

Systrarna Hultgren

Birger Jarlsгатan 13, 2 tr.

MODEMAGASIN:

Atelier Mitra

Tel. 15 53. Birgerjarlsгат. 34, STHLM.

OPTIKER:

Clara Ekström

Jakobstorg 3

RADIO:

Radio-A/B Audio

N. 9447. Drottninggatan 11, STHLM.

SNÖRMAKERI:

Mattssons

KLARBERGSGAT. 52

SPETSAR:

De Förenade Spetsfabrikernas

FÖRSÄLJNINGSLOKAL

Grevturegatan 13

Hovmanicuristen

JEANNE BOMANS

myrhatinktur, crème och puder till fredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg

Svält ej

Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålls hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

REYMERSHOLMS COCOS
VITA ROSEN
till matlagning och bakning

Mandeln skällas, drives genom mandelkvarn och stötes tillsammans med smöret. Äggen vispas tillsammans med sockret, tills blandningen blir vit och pösig. Mandelsmeten blandas in och sist tillsättes mjölet. En kransform smörjes väl med smör och beströms med fint stötta skorpor. Den beklädes med ett lager av kaksmeten, som breddes ut i botten och på sidorna. Formen fylls med äppelhalvor, som kokats i sockerlag, och resten av kaksmeten breddes över som lock. Kakan gräddas i medelvarm ugn, får svalna något och stjälpes upp. Den bestrykes med glasur och beströms med hackad pistaciemandel.

Till såsen blandar man den tunna grädden, äggulorna, vaniljstängan och potatismjölet kallt tillsammans i en kastrull. Blandningen får under kraftig vispning sjuda över saktast till en tjock kräm; den lyftes då av elden, och vispningen fortsattes, tills mesta hetan gått av. När krämen är fullkomligt kall inblandas försiktigt den till skum slagna grädden samt jordgubbssylten. Krämen serveras i kransen.

IDUNS KÖKSALMANACKA

(1-7 sept.).

SÖNDAG. Frukost: Kräfftibal med för-lorade ägg; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor, ansjovis; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Stekt svampspäckad oxhare med svampsås, blandad grönsallad, gelé och brynt potatis. Kronärtskockor med rört smör. Hallongelé i glas.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Bönpudding med smält smör; smör eller margarin, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Stekskivor i sås med kokta makaroner, riven ost och skurna tomater. Kall körsbärs-soppa med grädd och småskorpor.

TISDAG. Frukost: Stekt vitling med potatis, grönsallad; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Vegetariskt stekt kälhuvud. Blandad frukt med maräng.

ONSDAG. Frukost: Omelette med kokta grönsaker; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Gratinerade fiskfiléer med svampsås och potatis. Manchesterpudding.

TORSDAG. Frukost: Kall sallad av fisk, ägg och rödbetor i skarpås; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Tomatsoppa med små frankfurterkorvar. Äppelkaka med vaniljsås.

FREDAG. Frukost: Sotare med potatis, ostlådor; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Små köttjärpar med ärtor och blomkål. Färsk plommonkompott.

LÖRDAG. Frukost: Stekta färsfyllda tomater med kokt ris; smör eller margarin, bröd, ost; postflingor med mjölk, kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt piggar med fin fisksås och potatis. Gräddkaka med sylt.

Kräfftibal (för 6 pers.). 1/2 tjog kräftor, 100 gr. smör, 3 ägg, 4 veteskorpor, 2 dcl. gräddmjölk, salt, socker, vitp., röd färg.

Tillagning: Kräfterna rensas, köttet stötes med smöret och äggulorna. Skorporna stöts, blandas med mjölen och arbetas in i färsen som därefter smaksättes med kryddorna och färgsättes om man så vill. Sist tillsätts de till hårt skum slagna äggvitorna, och smeten slås i en smord form, som bindes över och gräddas i vattenbad. Tibalerna får svalna och serveras skuren i skivor till för-lorade ägg.

Hallongelé i glas. I paket hallon-Jell-O, i liten burk hallonkompott (eller rester därav), vatten.

Till garnering: 2 dcl. tjock grädd.

Saften av hallonkompotten (c:a 2-3 dcl.) blandas med så mycket vatten, att det tillsammans utgör en halv liter. Blandningen kokas upp och hälls på gelépulvret, som omröres, tills det är fullkomligt upplöst. Lösningen hälls upp i vida champagneglas och får stelna. Omedelbart före serveringen vispas grädden till hårt skum. Härav lägges en topp i varje glas och överst garneras med kompotten och bären.

Lösningen kan annars hällas upp i geléformar. När geléet stelnat stjälpes det ur formen och garneras med grädd och bär.

Bönpudding. 400 gr. färska gröna böner, vatten, salt.

Äggstanning: 1 msk. mjöl, 1 tsk. salt, 1/4 tsk. vitp., 4 ägg, 6 dcl. mjölk.

Till formen: Smör, stötta skorpor.

Bönorna ansas, skäres i små bitar eller strimlor och kokas mjuka i saltat vatten. Spadet silas ifrån. Till äggstanningen använder man kokt kall mjölk, och alla ingredienserna vispas väl tillsammans. Bönorna blandas in, och blandningen hälls i väl smord och bröad pajform. Puddingen gräddas i vattenbad i ugnen omkring 1/2 timme.

Vegetariskt stekt kälhuvud (för 6 pers.). I medelstort kälhuvud, vatten, salt, 40 gr. stekfett, salt.

Fyllning: 1 kkp risgryn, 3/4 lit. mjölk, 2 ägg, 1 kkp stötta skorpor, 1 stor portug. lök, 1 msk. smör, 1 stor msk. sirap, salt, vitp., (3 msk. tomatpuré eller 1 kkp brynt svamp).

Kälhuvudet lägges i vatten, får koka 20 min., tages upp och får rinna av väl. Till fyllningen kokas risgrynen i mjölk till en stadig gröt. När den svalnat inblandas de söndervispade äggen, den brynta löken, skorpor, sirap och kryddor. Tomatpuré eller svamp höjer smaken men kan uteslutas. Kälhuvudet hällas ur uppifrån och några vackra stora blad tillvaratages. Färsen fylls i, de hela kälbladen läggs som lock, och kälhuvudet bindes om väl. Det brynes väl i smör i en stekgryta, spådes med kokande vatten eller växtspad och får sakta steka minst 2 timmar. Under tiden vändes kälhuvudet några gånger, och man får se till att det finnes tillräckligt med spad.

Såsen redes av på vanligt sätt och rätten serveras med kokt potatis.

Gratinerade fiskfiléer (för 6 pers.). 1 kg. fiskfiléer (gös, torsk el. helleflundra), salt, ättika, 100 gr. smör, 2 kkp. skorpbröd.

Beredning: De ansade fiskfiléerna gnidas med salt och ättika och få vila på svalt ställe någon timme. Ett gratinfat smöras och beströms med skorpbröd. Härpå läggs de panerade fiskfiléerna; något smör flockas över, och fisken stekes i ugn 1/2-1 timme, eller tills den är väl genomstekt. Den serveras med kaporis, svamp- el. tomatås.

Manchesterpudding (för 6 pers.). **Mördeg:** 100 gr. smör, 50 gr. socker, 150 gr. mjöl, 1/2 ägg.

Fyllning: 1 liter hallon, 1 kkp socker, 1 kkp mannagryn, socker, salt, mjölk, 2 ägg, 8 bittermandlar.

Mördegen beredes som vanligt, kavlas ut och därmed beklädes en pajform, mannagrynen kokas jämte socker och mandel, salt och mjölk till en fast gröt, äggulorna tillsätts och sist de till skum slagna vitorna. I formen läggs varvvis mannagrynsgröt och hallon jämte socker. Överst ströses lite torra mannagryn. Kakan gräddas i ugnen omkring 3/4 tim. och serveras varm eller kall med visp. grädd.

NEN:s
kontrollerade
tuberkelfria
BARNMJÖLK
i förseglade
glasflaskor

För återför-säljare:
Telefoner:
Norr 7041,
Vasa 7041.

Välkommen nyhet

för
Husmödrarna!

KARSTENS SKORPOR

även i 50-öres

förpackning försäljes i c:a 300 livs-medelsaffärer i Stockholm med förstäder samt hos

A/B WESTERDAHL & KARSTEN
Kungl. Hovleverantör.

KVALITET - VALUTA

Begär alltid
SMÄRYDS
FRUKTÄTTIKA
Yppersta bords- & matättika.
Rekommenderas av läkare.
Användes som vinaigre.

"BABYUTSTYRSLAR"

Erkänt bästa modell och tillbehör, kompl. utst. Kr. 7, extra fin Kr. 9, lyxutf. handarb. Kr. 12, bärmantel Kr. 3. Lakan och örngott av noblessväv, äkta knypl. spetsar Kr. 7. Av madapolam och spets Kr. 4. Modeller och material lev. till Sv. Röda Korset.
Clara Lindqvist, Kvarng. 20, Borås.

SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565, N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

vid kokning
av buljonger

Vid Vartorps Husmodersskola

börjar nästa kurs d. 4 sept. Underv. i matl., bakning och handarbete. Prospekt o. upplysningar mot porto, adr. Gamleby.
AMELIE CARLSTEDT. EMY RAPPE.
 f. d. lärarinnor vid Facksk. för Husl. Ekonomi, Upsala.

I sjukgymnastik

massage och övriga fysikaliska behandlingsmetoder börjar ny kurs 20 september. Grundlig och billig utbildning. Låga levnadsomkostn. Anm. snarast erforderligt, enär pågående kurs var övertecknad. Begär prospekt!

MALMÖ-ZANDER-INSTITUTET.

Sällskapet

Barnavårds utbildningsanstalt Stadshagen, Stockholm.

4 månaders kurser i barnavård. 6 elever mottagas den 1:sta i varje månad. Elevavgift: kr. 125 i månaden för undervisning, föda och bostad. Inträdesfordringar: fullständig folkskoleutbildning. Ansökan om elevplats ställes till föreståndarinnan och bör vara åtföljd av frejd- och läkarbetyg, avskrift av skolbetyg och rekommendation av trovärdig person.

Styrelsens ordförande är H. K. H. Prinsessan Ingeborg. Anstaltens läkare Dr. Arthur Fürstenberg.

Kurs i massage, sjukgymnastik

och fysikaliska behandlingsmetoder

Uppsvenska Gymnastiska Institutet
 Scheeleg. 2, Stockholm. Kh. 79 89
 Prospekt på begäran.

Garratts Hall, Banstead

in Surrey, England.

A first class finishing School for girls of position. Beautiful grounds. Riding, Art, Music. Address to the Principal.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Motala: Motala Tidning.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Strömstad: Strömstads Tidning.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Posten.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Sölvesborg: Sölvesborgs-Tidningen.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohusläningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Upsala: Tidningen Upsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gottlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonssblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

Gröna ärter på franskt sätt.

I liter nyspritsade, jämnstora gröna ärter, 12 små fina lökar, inte större än en hasselnöt, de innersta fasta bladen av ett sallads-huvud, klivet och sammanblandat med ett par persiljekvistar, ½ tsk. salt, ett par sockerbitar i smulor, 125 gr. smör.

Alltsammans blandas i en kastrull omröres väl, utan att ärtorna mosas sönder och får stå på kallt ställe en timme.

Kokningen tillgår så, att sedan man tillsatt 4 msk. kallt vatten, sättes kastrullen över livlig eld, men i stället för lock täcker man den med en djup tallrik, i vilken man hållt kallt vatten. Genom ångutvecklingen inne i kastrullen blir denna hermetiskt tillsluten och ärtorna ångkokas. Vattnet i tallriken måste påfyllas ett par gånger. Sedan kokningen inträtt måste den få hålla på i friskt tempo en halvtimme.

Därefter lyfter man av tallriken, tager bort salladen och persiljan, låter vätskan koka in fullständigt, om det finns någon kvar, och i den avlyfta kastrullen lägges en matsked kallt smör, och kastrullen skakas. Ärtorna serveras i varm karott med den kokta salladen varvvis i fyra delar som garnityr. *Martas Bekymmer.*

LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGA.

Vore tacksam för meddelande om bland Iduns läsekrets finnes någon språkkunnig dam, som ville stifta bekantskap med ung flicka i och för konversation i tyska, engelska och franska.

Språk 1929.

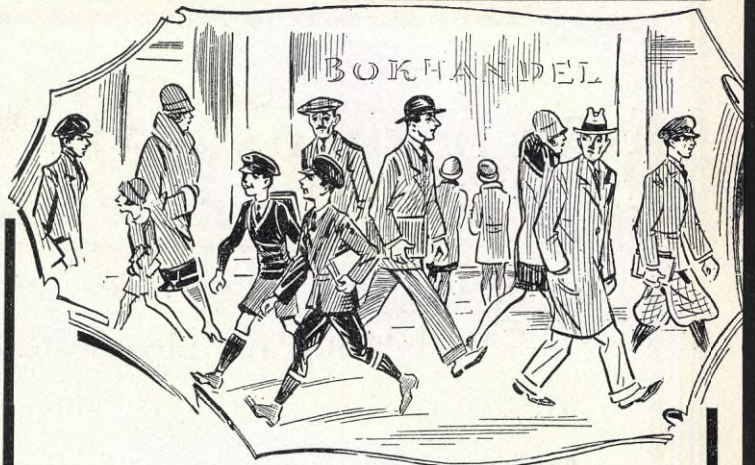
Ej för ung

(30-årsåldern) frisk, pålitlig, barnkär, helst något sjukvårdskunnig person från gott hem sökes att i början av oktober tillträda plats som hjälp med större barn (den minsta 9 år) på gods i Östergötland. Goda löneförhållanden. Endast välrekommenderad kommer i åtanke. Svar till "A. E.", Linköping p. r.

Elementarbildad flicka

önskar mot fritt vivre, ev. mot någon lön, komma till bättre hem, helst herrgård el. prästgård, för att under god ledning lära matlagning. Villig att hjälpa till med läxläsning och spelning. Svar t. "Familjemedlem, 17 år", Iduns exp. Sthlm, f. v. b.

Nu börja vi!

Nu är tiden inne, då vi på allvar ägna oss åt andliga idrotter. Nu börja skolorna sitt arbete igen, och skolarbetet sätter sin prägel på den förut sommartomma staden. Bokhandlarna skylta med Elfstrand, Hjort, Calwagen, Bödtker & Höst och andra kända skolböcker i långa rader, garnerade med mer eller mindre praktfulla skolschema. Skolpojken och skolflickorna dominera i gatuvimlet.

Vi lockas alla in i denna speciella septemberatmosfär, som hos oss utlöser känslor av vitt skilda slag, olika, beroende av hur många år vi befinna oss från vår sista skoltermin och om vår skoltid står för oss såsom en ljus eller mörk period i vårt liv. En känsla ha vi dock alla gemensam, och det är känslan av att de kunskaper, skolan gav oss, om än så fullständiga, endast äro avsedda att bli den grund, varpå vi se'n skola basera vårt fortsatta kunskapsinhämtande. Utkomna i förvärvslivet märka vi nogsamt behovet av ökade kunskaper.

Skolpojken, som nu börjar skolan igen, avundas den som har plats och slipper plugga, men den som "har plats", går kanske och önskar sig tillbaka till skolbanken för att skaffa sig de kunskaper, han nu så väl behöver för sitt praktiska arbete.

Hör Ni till den senare kategorien, så *bliv elev vid Hermods Korrespondensinstitut*. Studier efter det ordnade, planmässiga *Hermodssystemet* ge samma utbytte som studiearbetet inom skolans väggar. Att studera aldeles på egen hand är inte så lätt. Har Ni försökt att läsa en skolgrammatik eller annan lärobok helt på egen hand? Har Ni gjort det, så vet Ni, hur omöjligt det är att lära sig något på den vägen. Skolböcker förutsätta lärares anvisningar. *Hermods* undervisningsbrev giva gedigna kunskaper — den omtänksamme lärarens ledande och kontrollerande anvisningar spåras överallt i texten. Det är detta som gör, att *Hermods* kurser äro tack-samma, för att inte säga roliga att läsa.

Börja i dag hos Hermods! Läser Ni en timme eller två var eller varannan dag, så har Ni om ett halvt år så stora kunskaper, att Ni kan söka Er en bättre plats. Ni har med andra ord betydligt ökat Edra chanser i livet. Och detta kan väl ett halvårs extra arbete vara värt. Inte sant!

Skriv efter upplysningar om *Hermods* kurser i dag!

Hermods Korrespondensinstitut

Slottsgatan 53 B.

Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Er illustrerade prospekt över den kurs, under vilken jag dragit ett streck.

Modersmålet, Engelska
 Tyska, Franska, Latin
 Affärstekniska och
 kontorstekniska kurser

Studentkurser
 Realskolekurser
 Stilskrivningskurser
 Översättningsövningar

Tekniska kurser
 Lantbrukskurser
 Teckning, textning
 och målning.

Namn:

Adress:

Idun 77. 1/9 29

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.

Grundad 1911.

Gamla Torget 2.

Telefon 370.

HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 4 sept. 1929. SYKURSER i linnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 13 sept. 1929. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

KARIN GERLE.

ANNA SCHENSTRÖM.

Helsingegården, Jerfsö.

Statsunderstödd lantushållsskola. Vinterkurs 1 nov.—15 april. Sommarkurs 1 maj—15 oktober. Undervisning meddelas i vad en husmor på landet bör kunna. Alla elever bo på skolan och ett gott hemliv råder. Statsunderstöd 15—30 kr. pr månad för mindre bemedlade och obemedlade. Prospekt och närmare upplysningar genom föreståndarinnan. Telefon: Jerfsö 84.

Sy barnens kläder hemma!

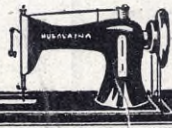
Ni spar pengar, och det skänker
Eder både nöje och tillfredsställelse,
om Ni har en god symaskin — en

Husqvarna Symaskin

Säljas av Husqvarna depoter
eller deras ombud under be-
tryggande garanti och på
bekväma avbetalningsvillkor
eller per kontant mot hög
kassarabatt.

Husqvarna
Vapenfabriks A.-B.,
Husqvarna.

2 1/2 En portion gröt **2 1/2**
öre kostar endast öre

Oatine

Många engelska kvinnor äro berömda för sin stora skönhet. — De använda den underbara engelska **Crème-"Oatine"**, vilken är en sammansättning av ren **Havre-Extrakt** med just de säregna tillsatser som huden kräver.

Det är icke en tillfällighet när 9 damer av 10 föredraga **"Oatine"** framför andra crëmer, ty **Oatine** bildar ny, frisk och vacker hud.

Oatine både rensar och stimulerar, varjämte smuts och damm fullständigt avlägsnas från de många millioner porer som finnas i huden. — Lägg märke till hur vacker, klar, mjuk och slät den kan bliva, detta därför att **Oatine** verkar antiseptisk och förnyande.

Oatine anbefalles av många läkare som ett utmärkt hudmedel, därför att den icke innehåller något för denna irriterande, utan endast tillsatser som äro närande och välgörande.

Begär uttryckligen **Oatine** och avvisa bestämt alla de många dåliga och värdelösa efterapningarna. Namnet **Oatine** innebär garanti. Med varje förpackning följer bruksanvisning, följ den noga och Edert utseende bliver snart långt yngre.

OATINE och **OATINE SNOW** fås överallt i burkar à Kr. 2: 50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5: —. I tuber à Kr. 1: 25 och 2: 50. I lyxförpackning till samma pris.

Efter rakningen är huden ömtålig — alla herrar böra därför använda **OATINE**.

10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

PARIS - STOCKHOLM - KÖPENHAMN - LONDON

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.